

posel

zpod Žalého

6

2021
ročník
XXXI

CENA 10 Kč

ZPRAVODAJ OBCE BENECKO • PRAMENY OBECNÍ KRONIKY

obsah

z obce		Slovo starosty	3
		Slovo místostarosty	4
		Zápis z 19. veřejného zasedání Zastupitelstva obce Benecko	6
		Společenská kronika	14
		Kontakty na zimní údržbu v obci Benecko	15
		Běh zámeckým parkem ve Vrchlabí	15
z regionu		Výhledy na krkonošské hřebeny i údolí	16
		Krkonoše v muzeích a galeriích	17
		Hasiči radí občanům – Vánoce, Vánoce přicházejí!	19
skiareál		Ceník Skiareálu Benecko na sezónu 2021–2022	20
historie a úvahy		Vánoce na horách za války	22
		Jak vychovávat děti? Vědění řízené láskou	26
		Falšování potravin za první republiky	28
		Svatojakubská cesta spojí poutní místa	31
		Fakenews mezi námi	32
		Zvony znějí, vyzvánějí...	33
spolky		Hasiči proti tornádu	37
poezie		Vánoce	38
geologie		Prozrazená krása vnitřku nerostů	39

posel zpod Žalého

Vydává Obecní úřad Benecko, redakční rada: Rada obce Benecko.
Registr. číslo MK ČR E 12668. Podávání novinových zásilek povoleno
ObSP Pardubice č. j. P/1–8190/91 ze dne 27. ledna 1991.
Za věcný a názorový obsah textů odpovídají jejich autoři.
Uzávěrka dne 17. 12. 2021. Náklad 300 ks.
Výroba: *Gentiana* Jilemnice

Slovo starosty

Vážení čtenáři Posla.

Po odlmce v minulém vydání našeho zpravodaje vám opět přináším několik informací o naší obci.

Poslední letošní zasedání zastupitelstva se konalo, stejně jako minulý rok, na obecním úřadě. Důvody netřeba nijak připomínat, každý to vidí denně v televizi. Je to škoda, že jsme již podruhé nemohli dodržet tradici posledního schůzování v roce v Horních Štěpanicích. Bylo to vždy, mimo oficiální program, i takové příjemné sousedské posezení u vánočního stromku a pohostinnosti Hornoštěpanických hasičů využili nejen členové zastupitelstva, ale i příchozí obyvatelé obce. Tak snad v příštích letech bude tradice pokračovat.

Příští rok bude pro nás extrémně náročný z hlediska množství stavebních prací v obci. Pokračovat bude stavba vodovodu v Mrklově, po jeho dokončení se budou pokládat na cesty nové asfaltové povrchy. Nová cesta bude i Zdůlnou pod hrad a nové povrchy dostanou i místní komunikace v Horních Štěpanicích. V Levínku se nový asfalt stihl ještě letos před sněhem. Dále nás příští rok čeká rekonstrukce Sokolky ve Štěpanicích, rekonstrukce veřejných WC na Benecku, nové kabiny u hřiště na Křížovkách, opravovat se budou zdi u obou hřbitovů v Horních Štěpanicích, zateplovat se bude fasáda a měnit okna a kotel v pečovatelském domě v Mrklově a to samé také u haly a dílen ve Lhotě Štěpanické a do toho možná kraj začne se silnicí v Mrklově.

Mimo zmíněných akcí, na které jsou většinou již i zajištěné dotace, zahájíme projektovou přípravu na stavbu chodníků v Dolních Štěpanicích k pile a k Hrabačovu a také zadáme projekt na propojovací cestu mezi horním a dolním Levínkem. Také budeme pomáhat ČEZu s přípravou přeložek vrchních vedení do země, mají zájem zejména o podporu při vyjednávání s vlastníky pozemků. Takže jak vidíte z těchto řádků, určitě se nenudíme a o program na příští rok máme postaráno.

Začala nám zima asi tak jak si každý představujeme. Sníh hezky už od začátku prosince. Chtěl bych vás všechny požádat, pokud máte nějaké požadavky na zimní údržbu, pluhování, posyp, obračejte se přímo na pracovníky, kteří to zajišťují. Jejich seznam i s telefonními čísly najdete v tomto vydání Posla. Většinou totiž každý volá mě a já pak dělám telefonistu, který ty podněty musí přetlumočit příslušným osobám. Někdy taky pak zapomenou, takže lépe volat přímo tomu, komu je to určeno. A navíc si nemyslím, že zrovna starosta by měl být tou osobou, která řeší každou hroudu sněhu vyhrnutou pluhem k něčí garáži nebo vchodu. Plán zimní údržby se oproti minulým letům nemění. Zimní údržba se v posledních letech zlepšila pořízením nového sypače, ale i nakladače na odklizení sněhu z hůře přístupných míst. Takže techniku máme kvalitní a pak už to záleží na tom, kdo za tím volantem sedí. Ale budme soudní, na všech místech najednou být nelze a neomezeně peněz na zimu taky nemáme.

Na posledním zastupitelstvu byl schválen územní plán, resp. jeho změna. Projednávání trvalo dlouhých 6 let (slyšel jsem o obci, kde to bylo i 9 let). Doufám, že taková doba se

nebude již nikdy opakovat. Pokud se budou napříště projednávat jen záměry, které mají naději projít, dá se to stihnout do 2 let. To však záleží hodně na zastupitelstvu obce. Je třeba, aby hned v začátcích z dalšího projednávání vyřadilo požadavky, které byly již v minulosti zamítnuty. A také vše, co není v zájmu obce, různé developerské záměry, které jenom zaneřádí obec, zatíží sítě a komunikace a obci nic nepřinesou. A taky ty různé spekulantské záměry a záměry pozemkových překupníků. Prioritu musí mít zájem o trvalé bydlení a podpora živností našich místních obyvatel. Ale o tom jsem se tu zmiňoval již několikrát a někdy je těžké to odhadnout.

Hospodaření obce končí v letošním roce velkým přebytkem. Je to dobře i kontrola hospodaření obce ze strany krajského úřadu neshledala žádné závady a nedostatky. Vytvořili jsme si nějakou finanční rezervu jednak na to, že může být hůř, ale i na velké množství akcí v příštím roce, o kterých píší výše. Občas mě docela pobaví kritika ať už na naši obec nebo přímo na moji osobu, kterou tu a tam někdo vystrachá někde na sociálních sítích. Já to nesleduji, ale pro pobavení mi to někdy přinesou ukázat. Je zajímavé, že skoro vždy je to od lidí, kteří za celý život skoro nic nedokázali, ale přesně vědí, jak se co má dělat. Přeji všem klidné vánoce a do příštího roku pevné zdraví a dobrou náladu.

Ing. Jaroslav Mejsnar, starosta

Slovo místostarosty

Vážení občané

Blíží se nový rok 2022 a my se budeme muset porovnat s novým zákonem o odpadech a v dubnu přechodem k nové svozové firmě. Píši zde pro Vás ty nejdůležitější změny. Vše je ještě ve vývinu a postupně se dotváří.

Ve všech obcích našeho regionu se během roku 2022 musí vyměnit veškeré kovové popelnice za plastové. Je to hlavně z důvodu ochrany nových popelářských vozů před žhavým popelem – raději ať shoří popelnice než auto. Také se do popelnic budou příští rok postupně zabudovávat čipy pro odečet počtu výsypů. Tyto čipy nejdou do kovových popelnic zabudovat, proto kdo má kovovou popelnici, musí si v průběhu příštího roku pořídit popelnici plastovou. Firma EKO Jilemnicko si je v průběhu roku 2022 očipuje. Od 1. 4. 2022, nám bude svoz zajišťovat již zmíněná EKO Jilemnicko, neb 31. 3. 2022 nám končí smlouva se Severočeskými komunálními službami.

Z důvodu šetření nákladů jsme už od jara letošního roku přešli ve všech částech obce na čtrnáctidenní svoz. Ten zachováme i nadále.

Dle nové legislativy musí každý jeden svezený litr odpadu stát stejnou částku. A to bez ohledu na četnost svozu, velikost a vlastnictví nádob. Z tohoto důvodu je logické si nechat vyvést popelnici až tehdy, když je plná. Zapomněl jsem zmínit, že nový zákon zná pouze dva nové místní poplatky za komunální odpad a to místní poplatek za obecní systém odpadového hospodářství – bývalý paušál; a místní poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci. Vybrali jsme ten druhý, spravedlivější poplatek. V něm se bude platit za litry a dohodnutá částka za jeden litr bude jedna koruna.

I když budou popelnice čipované, tak u nás stále bude platit systém známek na popelnice, pytlů na komunální odpad a pytlů na tříděný odpad. Znamka na popelnici za 120 Kč; pytel na směsný komunální odpad za 100 Kč; pytel na tříděný odpad za 10 Kč. Na odpadním dvoře bude možno odevzdat tříděný odpad zdarma, komunální dle schváleného ceníku. S přechodem na novou svozovou firmu bude zaveden nový typ pytlů na směsný odpad – určeno pro nemovitosti ležící dál od svozových tras, které nemohou využívat popelnice. Pro celé Jilemnicko budou nově barevně odlišeny pytle pro obce, které platí paušálem na hlavu a pro naši menšinu obcí, kde se odpad bude zpoplatňovat dle jeho skutečného množství. Stávající modré pytle s potiskem Marius Pedersen budou platit už jen velmi omezenou dobu a to do 31. 3. 2022. V tuto chvíli nemá cenu se nějak zvlášť moc předzásobovat těmito pytlí.

Protože tyto nevyužité pytle nebudou vykupovány zpět!!

O tom, zda je a jak tento nový zákon kvalitní, můžeme pouze polemizovat. Ale, když je to zákon, tak ho musíme ctít. Je to takové divoké, to si každý posoudí sám. Několik let nebo spíše desetiletí se učíme odpad třídit a teď tento nový zákon. Nedá se však nic dělat, nějak se s danou situací budeme muset popasovat. Předem prosím o Vaše pochopení a trpělivost. Celé je to ještě v plenkách a za pochodu se utváří. Samozřejmě, jak budeme vědět více, tak se to dovíte co nejdříve.

Ještě několik řádků k podnikatelům:

- Podnikatel je původcem odpadů a je povinen s nimi nakládat v souladu se zákonem.
- Každý původce odpadů je povinen přednostně odpady třídit.
- Podnikatel nesmí využívat systém zavedený obcí pro nakládání s odpady včetně tříděných odpadů bez uzavřené Smlouvy. Smlouvu si uzavře se svozovou firmou působící na území obce nebo s obcí (a to jak v případech velkoobjemových kontejnerů, tak v případech sběrného dvora).
- Zákonně nakládání s odpady je podnikatel povinen prokázat příslušným kontrolním orgánům.

Pevné nervy a hodně zdraví v novém roce přeje

Zdeněk Jebavý, místostarosta

Zápis z 19. veřejného zasedání Zastupitelstva obce Benecko, které se konalo dne 7. 12. 2021 v zasedací místnosti Obecního úřadu Benecko od 17 h.

19. veřejné zasedání zastupitelstva obce zahájil pan starosta v 17.02 hodin. Přivítal přítomné hosty zasedání a zastupitele, kterých bylo přítomno 14, omluven J. Harcuba.

- 1) Schválení a) programu zasedání, b) ověřovatelů zápisu: P. Šochovský a M. Zelinka, c) zapisovatelky: I. Koudelková.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje a) navržený program zasedání, b) ověřovatele zápisu: P. Šochovský a M. Zelinka, c) zapisovatelku I. Koudelkovou.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 1a), 1b) a 1c) schváleno.

- 2) Schválení zápisu z 18. OZ ze dne 7. 9. 2021.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje zápis ze 18. veřejného zasedání OZ Benecko, které se konalo dne 7. 9. 2021.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 2) schváleno.

- 3) Schválení rozhodování OR ze dne 13. 9., 4. 10., 18. 10. a 18. 11. 2021.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje rozhodování Rady Obce Benecko ze dne 13. 9., 4. 10., 18. 10., a 18. 11. 2021.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 3) schváleno.

- 4) Pozemkové záležitosti. a) Pan Faistauer nabídl obci pozemek p. č. 1388/3 v k. ú. Horní Štěpanice k odkupu za odhadní cenu. Pozemek sousedí s obecními pozemky v Lipkách.

Návrh usnesení: Souhlas s odkoupením pozemku p. č. 1388/3 v k. ú. Horní Štěpanice od p. Faistauera za odhad a náklady.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 4 a) schváleno.

V 17:11 se dostavil pan D. Brožek, přítomno 14 zastupitelů.

- b) Pan Pohořalý znovu požádal o odkup pozemku p. č. 1208 v k. ú. Dolní Štěpanice.

Návrh usnesení: Souhlas s prodejem pozemku p. D. Pohořalému za odhad a náklady.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 4 b) schváleno.

- 5) Příspěvek na provoz prodejny v DŠ. Zastupitelé se seznámili s žádostí p. Zollmanna o příspěvek 3 000 Kč měsíčně na provoz prodejny potravin v Dolních Štěpanicích na rok 2022. Po diskuzi.

Návrh usnesení: a) Souhlas s poskytnutím příspěvku na provoz prodejny potravin v Dolních Štěpanicích na rok 2022 ve výši 2 000 Kč měsíčně.

Výsledek usnesení: Pro 5 (Hanušová, Hendrych, Janatová, Jebavý, Wiesner), Proti 0. Zdržel se 9.

Usnesení č. 5 a) neschváleno.

Návrh usnesení: b) Souhlas s poskytnutím příspěvku na provoz prodejny potravin v Dolních Štěpanicích na rok 2022 ve výši 2 500 Kč měsíčně.

Výsledek usnesení: Pro 6 (Gerstner, Jebavý, Mejnar, Pohořalý, Šochovský, Tomáš). Proti 0. Zdržel se 8.

Usnesení č. 5 b) neschváleno.

Návrh usnesení: c) Souhlas s poskytnutím příspěvku na provoz prodejny potravin v Dolních Štěpanicích na rok 2022 ve výši 3 000 Kč měsíčně.

Výsledek usnesení: Pro 10. Proti 1 (Janatová). Zdržel se 3 (Hásková, Hendrych, Wiesner).

Usnesení č. 5 c) schváleno.

- 6) Schválení podání žádosti o dotaci na opravu cest v Mrklově. Podali bychom žádost na cesty v Mrklově – Hasičárna, Hoření strana a Betlém. MMR má vyhlášený podprogram Podpora obnovy a rozvoje venkova, kde lze podat žádost o opravu cest v dotačním titulu 117D8210A Podpora obnovy místních komunikací.

Návrh usnesení: Souhlas s podáním žádosti o dotaci na akci „Oprava cest v k. ú. Mrklav a Dolní Štěpanice“ na MMR v podprogramu Podpora obnovy a rozvoje venkova v dotačním titulu 117D8210A Podpora obnovy místních komunikací.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 6) schváleno.

- 7) Schválení studie na přístavbu tělocvičny ZŠ Benecko. Starosta předal slovo D. Brožkovi – rada zadala vypracování studie na tělocvičnu ZŠ Benecko, přišel koncept s kterým se zastupitelé seznámili, studii je třeba dopracovat.

Návrh usnesení: Souhlas s dopracováním studie na tělocvičnu ZŠ Benecko.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 7) schváleno.

- 8) Projednání postupu na stavbu chodníků v DŠ (Pila, Hrabačov). Chodník od mostu k Pile – pro vybudování chodníku je vypracován mapový podklad. Vlastníci pozemků, kterých se vybudování chodníku týká, byli s tímto podkladem seznámeni. V chodníku budou uloženy inženýrské sítě, VO atd., je třeba nechat vypracovat projektovou dokumentaci. Chodník k Hrabačovu je stále v jednání s Městem Jilemnice. Starosta jednal s Krajskou správou silnic o možnosti zbudovat chodník v místě vysazených habrů, což se povedlo. Na chodník je třeba vypracovat projektovou dokumentaci.

Návrh usnesení: Souhlas se zadáním vypracování projektové dokumentace na chodník k Pile a na chodník k Hrabachovu (pokud bude dohoda s Městem Jilemnice).

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 8) schváleno.

- 9) Rozpočtové provizorium na rok 2022. Do schválení rozpočtu se hospodaření obce řídí posledním upraveným rozpočtem předchozího roku (30. 11. 2021). Z rozpočtového provizoria lze: a) hradit závazky ze smluv uzavřených do 31. 12. předchozího roku, b) zapojit příjmy a realizovat výdaje u projektů (spolu financovaných z dotace), c) realizovat výdaje na základě finančního vypořádání transferů; vratky a odvody dotací, d) realizovat výdaje nutné k odvrácení (zmírnění) škod na majetku či zdraví; výdaje na základě Pravomocného rozhodnutí; výdaje, u kterých by prodloužení způsobilo škodu (např. platba daní, pokut, penále apod.); e) realizovat finanční vztahy s nově zřízenou příspěvkovou organizací, f) přijetí a odeslání průtokových dotací příspěvkovým organizacím. Tato pravidla rozpočtového provizoria se schvalují na dobu neurčitou. Hospodaření se jimi bude řídit vždy do doby schválení rozpočtu, pokud rozpočet nebyl schválen před 1. lednem příslušného roku.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje rozpočtové provizorium na rok 2022.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 9) schváleno.

- 10) Účetní a rozpočtové záležitosti.
- 10a) Změna rozpočtu č. 4/2021 – rozpočtové opatření č. 4
Příjmy: Položka: 4111 +/- 9 372,94 Kč (Neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu), 4116 +/- 44 365 Kč (Ostatní neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu), 4122 Neinvestiční přijaté transfery od krajů +/- 261 000 Kč, 1121 Daň z příjmů právnických osob +/- 1 000 000 Kč, 1211 Daň z přidané hodnoty +/- 1 685 262,06 Kč. Přesuny mezi paragrafy a položkami: položka: /1111–4999/, paragraf: /2143–6409/
Výdaje: 2212 Silnice +/- 1 000 000 Kč, 6409 Ostatní činnosti +/- 1 000 000 Kč, 3639 Komunální služby +/- 970 000 Kč, 3111 Mateřské školy +/- 30 000 Kč. Přesuny mezi paragrafy a položkami: položka 5001–6999, paragraf: /2143–6409/
Změnou rozpočtu č. 4/2021 rozpočtové opatření č. 4 budou navýšeny příjmy i výdaje rozpočtu obce.

Příjmy celkem: 27 000 000 Kč. Výdaje celkem: 26 000 000 Kč.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje změnu rozpočtu č. 4/2021 rozpočtových opatření č. 4.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 10 a) schváleno.

- 10b) Kompetence rady obce. Zastupitelstvo obce stanovuje v souladu s § 102 odst. 2 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů kompetenci rady obce k provádění změn rozpočtu a rozpočtových opatření v následujícím rozsahu:

- Navýšení závazných ukazatelů v rámci třídy 4 (přijaté dotace) u rozpočtového zapojení účelových dotací v případě, že zastupitelstvo schválilo účast obce při podání žádosti o transfer nebo jsou transfery poskytovány na základě právních předpisů. Tyto prostředky rada obce zapojuje do výdajů.
- Do výše 100. 000 Kč u jednotlivých závazných ukazatelů, jsou-li vyvolána organizačními změnami, pokud tyto změny nevyvolávají další nároky na finanční prostředky obce. Jedná se o přesuny mezi paragrafy a položkami, přičemž celkový rozpočet výdajů se nezvyšuje.
- Navýšení závazného ukazatele o částku v případě potřeby vyšší než 100 000 Kč a to jen v případech, kdy zapojení výdaje vyžaduje nutný výdaj na zajištění chodu obce, v případě havárií nebo stavu nouze, výdaj k odvrácení možných škod, dále když včasné neprovedení úhrady je vázáno penalizací a dopady penalizací mohou výrazně překročit případná rizika z neoprávněné úhrady a k dalším případů zabránění škod. Dále jen v případě úhrady pokut, penále a dalších nutných výdajů, kdy schválení rozpočtového opatření je nezbytné a má jen formální charakter, protože výdaj musí být realizován.

Zastupitelstvo si vyhrazuje právo na informaci o každé změně rozpočtu a rozpočtovém opatření provedených v kompetenci rady na nejbližším zasedání zastupitelstva konaném po schválení změny rozpočtu a rozpočtového opatření radou obce.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje kompetenci rady obce k provádění změn rozpočtu a rozpočtových opatření.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 10 b) schváleno.

- 10c) Zpráva z dílčího přezkoumání hospodaření obce za rok 2021. Zastupitelé byli seznámeni se Zprávou z dílčího přezkoumání hospodaření obce za rok 2021. Zpráva z dílčího přezkoumání hospodaření obce za rok 2021 je k nahlédnutí na obecním úřadu. Při dílčí kontrole hospodaření obce za rok 2021 nebyly zjištěny chyby a nedostatky podle § 10 odst. 3 písm. b, c zákona č. 420/2004 Sb.

Obecní zastupitelstvo bere Zprávu z dílčího přezkoumání hospodaření na vědomí.

- 11) Plánované akce z dotačních programů v obci v příštím roce a jejich financování. Z dotací, které jsme získali, budeme v příštím roce realizovat výměnu topení a zateplení dílen ve Štěpanické Lhotě, výměnu topení, oken a zateplení DPS Mrklův, cesty v Horních Štěpanicích Ke Dvoru, Port Artur a k Pohledničce, sportoviště Sokolka, veřejné WC Benecko, opravu hřbitovní zdi v HŠ. Máme podanou žádost o dotaci na cestu v Mrklově Zdůlna. Budeme podávat žádost o dotaci na cesty v Mrklově Hasičárna, Hoření strana, Betlém.

Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

- 12) Schválení smlouvy s VHS Turnov. VHS Turnov poslalo veřejnoprávní smlouvu na příspěvek na vodovod v Mrklově. Jedná se o příspěvek na nové vodovodní řady a nové povrchy komunikací dle pravidel VHS. Celková výše příspěvku bude záviset na výši získaných dotací na cesty a na konečném rozsahu díla.

Návrh usnesení: Souhlas s podpisem veřejnoprávní smlouvy o poskytnutí investiční dotace z rozpočtu obce Benecko s VHS Turnov na vodovod v Mrklově.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 12) schváleno.

- 13) Záležitosti Střediska služeb Benecko. Starosta předal slovo D. Brožkovi, jednateři Střediska služeb Benecko.
- 13a) Chtěli bychom podat žádost o dotaci na vybudování „Benecko – 3D bludiště“ na MMR.

Návrh usnesení: Souhlas s podáním žádosti o dotaci na „Benecko – 3D bludiště“ na MMR z programu 117D72100 – Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 13 a) schváleno.

- 13b) Dále bychom chtěli požádat o dotaci na „Pořízení stroje na úpravu běžeckých tratí“ také na MMR.

Návrh usnesení: Souhlas s podáním žádosti o dotaci na „Pořízení stroje na úpravu běžeckých tratí“ na MMR z programu 117D72100 – Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 1 (Hanušová).

Usnesení č. 13 b) schváleno.

- 13c) Protože končí 15 leté smlouvy na pronájmy pozemků na sjezdovce Kejnosa vede Středisko služeb jednání s vlastníky pozemků o uzavření nových smluv. S některými vlastníky (Jiří Mejšnar, Daniel Mejšnar) nevznikl žádný problém. Ale požadavky Marcely Šírové a Přemysla Ježka na výši nájmu za jejich pozemky jsou mimo možnosti Střediska služeb. Přesto, že výrazně snížili svůj původní požadavek na výši nájmu, není ani tato částka pro Středisko služeb reálná. Nezbyly by tak vůbec žádné prostředky na větší opravy a servis zařízení, nemluvě o dalších investicích. Ohledně délky nájemní smlouvy je třeba zajistit dlouhodobější trvání. Návratnost investic je totiž také dlouhodobá záležitost.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo obce neschvaluje uzavření smlouvy za podmínek navržených vlastníky pozemků, paní Marcelou Šírovou a panem Přemyslem Ježkem. Zastupitelstvo pověřuje jednatele Střediska služeb Benecko s. r. o. dále jednat o uzavření smlouvy za podmínek, které budou umožňovat konkurenceschopnou udržitelnost bezpečného provozu lyžařského areálu a budou vycházet z reálných ekonomických možností provozovatele. Z hlediska investic je minimální doba pronájmu 10 let.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 13 c) schváleno.

- 14) Schválení OZV o místním poplatku z pobytu. Na minulém zastupitelstvu bylo od-souhlaseno navýšení sazby místního poplatku z pobytu, je třeba schválit OZV s tímto navýšením.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo obce Benecko vydává Obecně závaznou vyhlá-šku č. 3/2021, o místním poplatku z pobytu, která ruší OZV 1/2021 o místním po-platku z pobytu ze dne 10. 3. 2021.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 14) schváleno.

- 15) Schválení OZV o stanovení nočního klidu. Do vyhlášky byly zapracovány žádosti o konání akcí v obci.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo obce Benecko vydává Obecně závaznou vyhlá-šku č. 4/ 2021 o stanovení výjimečných případů, při nichž nemusí být doba noč-ního klidu dodržována, která ruší OZV č. 2/2021 o stanovení výjimečných případů, při nichž nemusí být doba nočního klidu dodržována ze dne 10. 3. 2021.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 15) schváleno.

- 16) Schválení OZV o místním poplatku za odkládání komunálního odpadu.

- 16a) Dle nového zákona o odpadech je třeba vydat Obecně závaznou vyhlášku o na-kládání s odpady.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo obce Benecko vydává Obecně závaznou vyhlášku č. 5/2021 o místním poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 16 a) schváleno.

- 16 b) Dle zákona je třeba ošetřit OZV odkládání odpadů v obci.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo obce Benecko vydává Obecně závaznou vyhlá-šku č. 6/2021 o stanovení obecního systému odpadového hospodářství.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 16 b) schváleno.

- 16 c) Starosta seznámil přítomné s firmou EKO Jilemnicko, která bude zajišťovat likvi-daci odpadů v naší obci od dubna roku 2022. Občané budou informováni během února a března 2022.

Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

- 17) Schválení smlouvy na zpracování a podání žádosti o dotace. Dlouhodobě spo-lupracujeme s Ing. Davidem Plíštěm na přípravách žádostí o dotace. Při získá-vání těchto dotací máme vysokou úspěšnost.

Návrh usnesení: Souhlas s podpisem smlouvy s Ing. Davidem Plíštěm na zpra-cování žádosti o dotaci a manažerské řízení přípravy projektu MMR-POV 2022 DT 117D8210A „Oprava cest v k. ú. Mrklav a Dolní Štěpanice“.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 17) schváleno.

18) Schválení změny č. 1 Územního plánu obce Benecko.

Po téměř šestiletém projednávání Změny č. 1 Územního plánu Benecko jsou materiály připravené ke schválení. Zastupitelstvo obce Benecko ověřilo, že aktuální změna územního plánu není v rozporu s politikou územního rozvoje, s územně plánovací dokumentací vydanou krajem ani s výsledky jejího projednání (více viz Odůvodnění Změny č. 1 ÚP Benecko). Na základě uvedeného souhlasí s předloženým návrhem této změny a jejím vydáním.

Návrh usnesení: 1) Zastupitelstvo obce Benecko schvaluje Změnu č. 1 Územního plánu Benecko, včetně rozhodnutí o námitkách. 2) Zastupitelstvo obce Benecko vydává Změnu č. 1 Územního plánu Benecko a ukládá starostovi, aby vydání Změny č. 1 Územního plánu oznámil veřejnou vyhláškou na úřední desce.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 1 (Hanušová).

Usnesení č. 18) schváleno.

19) Projednání změny umístění nabíjecí stanice pro elektromobily na parkovišti. Policie ČR své stanovisko přehodnotila a umístění nabíjecí stanice zůstává na původním místě.

Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

20) Směna pozemků se státem v Mrklově. Pozemek p. č. 311 Mrklův, po kterém vede místní komunikace, je v majetku státu. Stát může pozemek s obcí buď směnit za jiný pozemek, nebo ho převést obci bezúplatně, pokud se na něm nachází veřejně prospěšná stavba.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje podání žádosti o bezplatný převod p. č. 311 v k. ú. Mrklův.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 20) schváleno.

21) Záměr obnovy cesty na Levínku, nutná směna pozemků, projednání. V části obce Levínka není v současné době zajištěn přístup k některým nemovitostem. Jejich vlastníci požádali obec o obnovu původní staré obecní cesty. Po jejím geodetickém zaměření se zjistilo, že její obnova v původní trase je nemožná (šířka, bažiny, sklon cesty). Vlastníci pozemků v lokalitě nabízejí výměny pozemků tak, aby bylo možno vybudovat sjízdnou cestu.

Návrh usnesení: Souhlas se záměrem obnovy cesty na Levínku a směnou dotčených pozemků.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 21) schváleno.

22) Schválení těžby dřeva v obecním lese.

Návrh usnesení: Souhlas s těžbou dřeva v obecním lese a použití dřeva na vybudování zázemí na hřišti na Křížovkách.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 22) schváleno.

23) Inventarizace majetku obce. Plán inventur 2021

Příkaz starosty k provedení inventarizace majetku k 31. 12. 2021. Fyzické inventury majetku a inventarizace ostatního majetku obce budou provedeny od 7. 12. do 31. 12. 2021. Dokladová inventarizace bude provedena v lednu 2021. Příloha plánu inventur: Inventurní soupisy, pravidla pro postup při provedení inventarizace.

Ústřední inventarizační komise pro rok 2021: rada obce.

Předsedové dílčích inventarizačních komisí pro rok 2021:

SDH Benecko – Martin Pohořalý, SDH Dolní Štěpanice – Zdeněk Jebavý, SDH Horní Štěpanice – Pavel Šochovský, knihovna Dolní Štěpanice a knihovna na obecním úřadě – Kamil Tomáš, DPS Mrklův – Dana Hásková, Středisko služeb – Martin Hendrych, Obecní úřad, ostatní majetek obce, majetek pořízený od 1. 11. do 31. 12. 2021, hotovost, ceniny, materiál, ostatní majetek – Aneta Hanušová, dokladová inventarizace – Zdeněk Jebavý.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje plán inventur pro rok 2021.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 23) schváleno.

24) Různé.

- 24a) Město Vrchlabí poslalo dodatek smlouvy na pečovatelskou službu, jedná se o zvýšení hodinové sazby služeb o 20 Kč.

Návrh usnesení: Souhlas s podpisem dodatku Smlouvy o zajištění a poskytování pečovatelské služby pro občany obce Benecko s Městem Vrchlabí.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 24 a) Schváleno.

- 24b) Záměr výstavby domů ve Štěpanické Lhotě. Starosta informoval přítomné o průběhu jednání s investory a projektantem o záměru výstavby tří domů ve Štěpanické Lhotě. Projektant předloží obci studii k posouzení. Jako problém se jeví odkanalizování objektů z důvodu kapacity ČOV. Investoři nabídli možný finanční příspěvek použitelný na případné navýšení kapacity čištění odpadních vod. O věci bude dále jednáno i s provozovatelem ČOV.

Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

- 24c) Krajská silnice Mrklův – starosta informoval přítomné o množství jednání ohledně rekonstrukce silnice, jak s hejtnanem, tak s jeho náměstkem pro dopravu i s ředitelem KSS. Jednání s hejtnanem se zúčastnil za občany Mrklůva L. Trýzna. L. Trýzna – Liberecký kraj se snaží stavbu zlevnit a vyžádal si oponentský posudek na projekt. Projektant ale trvá na provedení dle projektu. Bylo by dobré dostat k jednomu jednacímu stolu všechny zúčastněné. V příštích dnech je plánováno setkání starostů s vedením LK. Starosta bude v této věci opět intervenovat zúčastněné. Všem nám jde o to, aby rekonstrukce silnice začala co nejdříve a byla provedená kvalitně.

Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

- 24d) M. Kubina – posílal jsem žádost o směnu pozemků, jak to vypadá?
Starosta – záměr vyvěsíme, musí se požádat o dělení a scelování pozemků a potom rozhodne OZ.
- 25) Závěr. Starosta poděkoval přítomným za účast, poděkoval zastupitelům, zaměstnancům Střediska služeb Benecko a obce, hasičům a dalším místním spolkům a občanům za práci a propagaci obce v letošním roce, všem popřál hezké svátky, hodně zdraví v novém roce a v 19.45 ukončil zasedání zastupitelstva.

Zapsala Koudelková I. dne 8. 12. 2021.

Starosta Ing. Jaroslav Mejsnar , ověřili: P. Šochovský, M. Zelinka.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Jubilea v září 2021

Jaroslav, Mejsnar	Štěpanická Lhota	87 let
Alžběta Šírová ,	Benecko	84 let
Miroslav Šír ,	Horní Štěpanice	83 let
Jiří Fajstaver ,	Dol. Štěpanice	80 let
Alena Záhorová ,	Benecko	76 let
Jana Koukalová ,	Benecko	70 let
Leoš Šír ,	Dol. Štěpanice	70 let

Jubilea v říjnu 2021

Emilie Harcubová ,	Mrklov	87 let
Radana Faistavrová ,	Dol. Štěpanice	82 let
Zdeňka Koudelková ,	Dol. Štěpanice	81 let
Marie Nováková ,	Dol. Štěpanice	81 let
Libuše Spanilá ,	Hor. Štěpanice	77 let
Vladimír Moudrý ,	Benecko	70 let

Omlouváme se panu Josefu Vrhelovi za chybně uvedený věk v minulém čísle.

Vzpomeňme s úctou na hornoštěpaničáka herce Miroslava Středu.

Zemřel 30. října 2021 po tříleté vážné nemoci.

Jistě jste ho občas potkávali na jeho zdravotních procházkách.

Děkujeme za všechno.

Obec Benecko

KONTAKTY NA ZIMNÍ ÚDRŽBU V OBCI BENECKO

Benecko, Dolní Štěpanice	– Kamil Tomáš	tel.: 737 179 140
Horní Štěpanice	– Petr Koudelka	tel.: 606 530 634
Mrkllov	– Michal Honců	tel.: 774 353 859
Krajská silnice LK	– Dispečink	tel.: 777 511 255

Běh zámeckým parkem ve Vrchlabí

Na začátku měsíce října se děti z naší školy zúčastnily tradičního běhu v zámeckém parku ve Vrchlabí.

Běh je organizován pro děti z prvního stupně základních škol a všichni podle kategorií běží trať dlouhou 1 km.

Žáci z naší malotřídky se rozhodně mezi velkými školami neztratili a přivezli domů čtyři cenné kovy.

Verunka Zemánková, Eliška Saturová a Filip Trýzna medaile bronzové a Anežka Mohvaldová si vezla domů stříbro.

Ale i ostatní je třeba velmi pochválit za snahu, výsledky a především vzorné chování po celou dobu závodu.

Já bych ráda za sebe poděkovala paní Janě Dlabalové a její dceři Týnce za obrovský kus empatie a lidského přístupu během závodu těch nejmenších. Děkuji moc! A že se závod opravdu vydařil, tak o tom svědčí určitě i úsměv naší nejmladší medailistky.

Lída Brožková

SOUKROMÁ VÝUKA ANGLIČTINY

Nabízím výuku AJ pro jednotlivce, dvojice a případně malé skupiny. Mám 20 letou praxi s individuální výukou a vedením lekcí ve skupinách dospělých a dětí od 12 let, včetně přípravy studentů ke zkouškám. Kombinuji klasický styl výuky s konverzací a aktivním procvičováním. V případě zájmu mě, prosím, kontaktujte: tel: 606 877 282 | e-mai: Radomilaa@seznam.cz

Výhledy na krkonošské hřebeny i údolí

Krajina Krkonoše je rozmanitá, plná života a barev. Najdete tu místa, odkud jsou dech beroucí výhledy na majestátní hory a lesy, ale také do podhůří hor či města a obce v údolí. A kdy jindy si vychutnáte krásu a proměnlivost krkonošské přírody, nežli na podzim. Vydejte se na objevování a obdivování pestré palety barev zdejší krajiny a získajte nadhled nad všedními dny.

Vydáte-li se po modře značené turistické trase ze Strážného nebo Špindlerova Mlýna, dorazíte až k Friesovým Boudám. Odtud se vám naskytne výhled na Kotel, Zlaté návrší, Medvědí, Labský důl, Labskou boudu nebo Boudu u Sněžných jam. Pokračovat ve výhledu můžete od mohyly Hanče a Vrbaty. Odtud dohlédnete na Labskou boudu, Mužské a dívčí kameny nebo Sněžku. Jedinečný pohled na Krkonoše budete mít také od Labské boudy, z hrany Labského dolu. Uvidíte Malý Šišák, Studniční horu, Luční horu, Kozí hřbety či Medvědí. Malebný pohled na západní Krkonoše se před vámi otevře u barokní plastiky sv. Josefa nad Sklenařicemi. Dohlédnete až do Rokytnice nad Jizerou nebo na Lysou horu i Stráž. Za některými výhledy se můžete také svést lanovkou. Například na Čertovu horu nad Harrachovem. Na jejím vrcholu se nachází ideální vyhlídkové místo, odkud máte Harrachov jako na dlani, a v dále uvidíte vrcholky polských Krkonoše i Jizerských hor. A jiné výhledy si vychutnáte z originálních krkonošských rozhleden. Vystoupat k výšinám můžete na rozhledně U borovice v Roprachticích, rozhledně Eliška u Stachelbergu v Trutnově, rozhledně Panorama na Černé hoře v Janských Lázních, kamenné rozhledně Žalý na Benecku a dalších. Nejnovějším přírůstkem je vyhlídkový lesopark Hlídka na Stráži v Rokytnici nad Jizerou, odkud zažijete nádherný pohled na Lysou horu, Kotel, a také výhledy do Pasek a Vysokého nad Jizerou. Další tipy na krásná vyhlídková místa a rozhledny najdete v brožurce Krkonošské výhledy, kterou zdarma získáte v krkonošských informačních centrech, a také na webu www.krkonoše.eu.

TIP: Při cestách za dalekými výhledy si přibalte do batohu dalekohled. Jistě se bude hodit.

Alena Pacholíková, oblastní destinační společnost Krkonoše – svazek měst a obcí

Krkonoše v muzeích a galeriích

Podzim nám přináší občas sychravé dny, které chceme strávit v suchu a teple. I v tento čas, který nepřeje dlouhým túrám po horách, však nabízí možnosti, jak poznávat Krkonoše. Vypravte se za historií i současností, řemeslem, legendami, přírodními zajímavostmi nebo jedinečnou technikou do některého z krkonošských muzeí a galerií. Dozvíte se v nich mnoho užitečných informací, které inspirují k dalším cestám za poznáním, až venku vysvitne sluníčko.

Když vyrazíte s dětmi, jistě je potěší návštěva výstavy Do Krakonošova ve Svobodě nad Úpou. V prostorách informačního centra najdete pohádkový svět bájných bytostí se zvuky krkonošského lesa a zpěvem ptáků, nebo nahlédnete do podzemí s permoníky. A zajisté tu potkáte i pána hor, Krakonoše. Jedinečná legenda o drakovi zase ožije v prostorách Galerie Draka v Trutnově. Drak je symbolem města a díky mechanickému divadlu, zvukovým i vizuálním efektům na dračí téma se budete cítit jako v jeho sluji. Malým i velkým milovníkům ručních prací nabízí ideální zázemí Tkalcovské muzeum Dům pod jasanem v Trutnově – Voletínách. Je to jedinečné místo, kde vám přiblíží život v krkonošských chalupách a řemesla, která si můžete vyzkoušet. Ukázkou řemesel a zručnost místních obyvatel představí Výstava starých řemesel, modelů budov, Krakonošů a betlémů v Dolním Dvoře. V prostorách obecního úřadu se také dozvíte postupy doložení a zpracování železné rudy nebo svázení dřeva z hor. Nadšenci pro řemesla by jistě

neměli opomenout Muzeum krkonošských řemesel v Poniklě. V roubené stodole najdete expozice věnující se zemědělství, zpracování lnu, výrobě másla, ševcovině, truhlářině, tesařině, nebo také hospůdku, módu a módní doplňky 1. republiky a další. Stálou expozici o ne vždy lehkém životě v Krkonoších představuje Muzeum a galerie Starý Kravín v Rokytnici nad Jizerou ve Františkově. K vidění jsou nástroje, jimiž si lidé dříve obstarávali obživu, světnice s předměty každodenního používání či sbírka hasičské techniky. Milovníci historie jistě rádi navštíví Harmony Bunker Exposition ve Špindlerově Mlýně. Unikátní výstavba protiatomového krytu v hotelu Harmony Club byla zahájena v roce 1984, a nejspíš by nikoho nenapadlo, že se stane veřejně přístupným místem. Historii lyžařského sportu se věnuje Ski museum v Harrachově. Expozice mapuje vývoj harrachovského lyžování a k vidění tu jsou vítězné poháry i medaile úspěšných harrachovských lyžařů či ski staré více než sto let. Jeden z důležitých dopravních prostředků nejen pro cestovatele je vlak. A právě v Krkonoších máme dvě jedinečné tratě, o kterých se více dozvíte právě v muzeu. Železniční muzeum Martinice v Krkonoších je věnováno hlavně stanici Martinice, která v roce 2016 byla zapsána mezi kulturní památky České republiky. A Muzeum ozubnicové dráhy v Kořenově představuje expozici zaměřenou na současnost i budoucnost ozubnicové trati z Tanvaldu do Kořenova, a navazující trati do Szklarske Poręby. Spojení historie, techniky a architektury nabízí Muzeum Vápenka v Horních Albeřicích. Muzeum bylo postaveno na osmiboké kamenné věži šachtové vápenky z 19. století, která je chráněnou kulturní památkou. Expozice představuje na životech zdejších lidí sedm století albeřického údolí. Stále živou historií je krkonošské podzemí. Významným lokalitám Berghaus v Černém Dole a Kovárna v Obřím Dole se věnuje Muzeum Podzemí Krkonoš v Černém Dole. V prostorách obecního úřadu, i mimo něj, si můžete prohlédnout historické fotografie a důlní exponáty, repliku dřevěné stoupy na drčení rudy či důlní vozíky. Pokud se vypravíte hlouběji do podhůří Krkonoš, navštívte Městské muzeum Hostinné, které sídlí v prostorách zrekonstruovaného Františkánského kláštera. Také příslušníkům řádu sv. Františka, kteří ve městě působili, je věnována část expozice. Najdete zde mimo jiné originální kolekci vyřezávaných figurálních včelích úlů z konce 18. století.

Další krásné muzejní expozice, které lze v Krkonoších navštívit, najdete na stránkách www.krkonoše.eu/muzea-galerie.

Alena Pacholíková, oblastní destinační společnost Krkonoše – svazek měst a obcí

HASIČI RADÍ OBČANŮM

Vánoce, Vánoce přicházejí!

Tak jako každý rok, i letos se přiblížila doba Vánoc. A co by to bylo za svátky, kdybychom nezapálili svíčky na adventním věnci, nerozsvítili stromeček a neuvařili dobré jídlo. Pohádková atmosféra vánočních svátků se však může změnit v ohňové peklo, smích za slzy, krása v katastrofu. A jak tomu předejít?

Věnujte prosím čas následujícím řádkům:

- Hořící svíčky umísťujte dostatečně daleko od hořlavých materiálů na nehořlavou podložku, která brání jejich přímému kontaktu s podkladem (ubrusem, chvojím apod.) a zajistěte, aby nehrozilo jejich převrácení.
- Dávejte pozor na děti, zvířata, průvan v bytě. Může dojít k převrácení svíček a k následnému požáru.
- Adventní věnce, sloužící pouze jako dekorace v žádném případě nezapalujte.
- Osvětlení vánočních stromečků kupujte nejlépe v běžné prodejní síti, opatřené českým návodem použití a s příslušnými certifikáty.
- Pokud máte na vánočním stromku klasické svíčky a prskavky, mějte ho neustále pod dozorem.
- Nikdy nenechávejte hořící svíčky bez dozoru dospělé osoby, nenechte s nimi manipulovat děti.
- Vždy se přesvědčte, že jste před odchodem z místnosti, bytu, v případě uložení se ke spánku, svíčky uhasili.
- Při pečení, vaření a smažení nenechávejte bez dozoru zapnutý sporák nebo vařič, postupujte obezřetně, aby nedošlo ke vznícení připravovaných potravin.
- Hořící olej na pánvi nikdy nehaste vodou, zamezte přístupu vzduchu např. pokličkou, plechem na pečení nebo namočenou utěrkou.
- Při použití pyrotechniky se vždy řiďte návodem! Odpalujte ji výhradně ve volných prostranstvích, dostatečně daleko od lidí, domů, parkujících aut.

Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje přeje klidný čas adventu a krásné vánoční svátky!

kpt. Mgr. Michaela Stará
HZS Libereckého kraje

Ceník Skiareálu Benecko na sezónu 2021–2022

HLAVNÍ SEZÓNA 18.12.2021 - 12.3.2022				
	běžná cena	Cena s kartou hosta (-20%) platí v HS pouze v období 3.1.- 27.1. 2022	běžná cena	Cena s kartou hosta (-20%) platí v HS pouze v období 3.1.- 27.1. 2022
	dospělí		děti	
2 hodiny	420		320	
4 hodiny	550		410	
1 den	680		510	
večerní	350		260	
Veselé soboty	550		410	
10 hodin (multi)	1870		1400	
2 dny	1570		1260	1180
3 dny	2110	1680	1580	1260
4 dny	2600	2090	1950	1570
5 dnů	3040	2420	2280	1820
6 dnů	3430	2750	2570	2060
5/7 dnů	3290	2630	2470	1970
1 den 2+1			1580	
1 den 2+2			1990	
každé další dítě			370	
100 bodů			250	
300 bodů			650	
sezóna	5900		4400	
Jízdné pro školní skupiny				
Hlavní sezóna 18.12.2021 - 12.3.2022.				
Cena s kartou hosta (-20%) v HS platí pouze v období 3.1.- 27.1. 2022				
	bez večerního lyžování		s večerním lyžováním	
	běžná cena	s kartou hosta	běžná cena	s kartou hosta
3/6 dnů školy	1430	1140	1680	1350
5/7 dnů školy	2090	1680	2580	2050

VEDLEJŠÍ SEZÓNA do 17.12.2021, od 13.3.2022				
	běžná cena	Cena s kartou hosta (-20%)	běžná cena	Cena s kartou hosta (-20%)
	dospělí		děti	
2 hodiny	360		270	
4 hodiny	470		350	
1 den	580		440	
večerní	320		240	
Veselé soboty	470		350	
10 hodin	1870		1400	
2 dny	1260	1010	950	760
3 dny	1690	1360	1270	1020
4 dny	2090	1670	1570	1250
5 dnů	2420	1940	1820	1460
6 dnů	2750	2200	2060	1650
5/7 dnů	2630	2100	1970	1580
1 den 2+1	1340			
1 den 2+2	1690			
každé další dítě	310			
100 bodů	250			
300 bodů	650			
sezóna	5900		4400	
Jízdné pro školní skupiny				
Vedlejší sezóna do 17.12.2021, od 13.3.2022				
	bez večerního lyžování		s večerním lyžováním	
	běžná cena	s kartou hosta	běžná cena	s kartou hosta
3/6 dnů školy	1150	930	1430	1140
5/7 dnů školy	1490	1200	1950	1560

VÁNOCE na horách za války

Miloš Gerstner starší

„Vánoce na horách, to je prostě balada,“ hlaholila dívčinka ve šponovkách barvy nohavic katova pacholka a ve větrovce barvy italského nebe. Tou baladou zřejmě nemyslela smutný konec vánočního příběhu někde v sádře ve vrchlabské nemocnici. Slova v ústech mladých nabývají jiných významů. Balada, to je přece ideální sníh, příjemná společnost v boudě, tanec a On.

Ale pro nás, kdo jsme na horách vyrostli, bývaly vánoce dlouho a dlouho lyrickou písničkou laděnou tak trochu podle starých koled a trochu podle sentimentálně velebné písně Tam na horách. Bože, ty vánoční návraty domů ze studií nebo z vojny! Cesty za máminým pohlažením, za tátovým dobrým slovem, za babiččiným hubovcem a dědovým betlémem. Lyrická písnička přetéající radostí ze šťastného shledání a z oživení vzpomínek na dětskou košilku a usmolený slintáček.

Až pak... Na měsíc před vánocemi roku 1938 obsadili silnici Vrchlabí–Liberec na křižovatkách cest vedoucích vzhůru do hor klackové s plechovými odznaky na kabátech a s puškami v rukou. Ordneři.

„Halt! Wohin?“ – „Enu, jesli se ptáš kam du, tak do Jilemice. Kam jinám?“ – „Durchlassschein!“ – „Dyž já ti nerozumím. Ale jesli se nemejlím, ty seš přeci hoch Šíru. Jakstěživi sme s tátou dobře vycházeli, třá byl Němec.“

Ale kluk v ordnerské uniformě se ke staré známosti nehlásí. Nemáš propustku, tak čelem vzad! Co chceš nakoupit na vánoce v Jilemnici, dostaneš ve Vrchlabí taky.

Takových scén se tenkrát na „nové říšské hranici“ odehrálo! A někdy se i střílelo, když tvrdohlavý horák nechtěl pochopit, že už nesmí, jak se to zpívá ve staré koledě, bez propustky pro koření do Bydžova a pro kvasnice do Prahy. Je to skutečnost nebo jen těžký sen horečnaté choroby? Hlavním městem horáků z Raisových Zapadlých vlastenců, Šírových vlasteneckých tkalců a rubáčů dřeva od Jizerky už není Praha, ale Berlín. Máme optovat? Kdo dá radu? Poradte si sami! Pro několik chalup pod horami přece nepovedeme válku!

Snad ani švédské vojny, ani léta hladu a moru nepřipravily obyvatelům Benecka, Mrklova, Štěpanic, Pasek, Poniklé a dalších a dalších českých dědin tak smutné vánoce, jako léta 1938 a 1939. Ani lyže se nesnesly z půdy. Každá chalupa se proměnila ve studnici smutných vzpomínek, horáci se propadali do smutku, do beznaděje. A bylo-li vidět více stop vedoucích k některému stavení, pak to byly stopy spiritistů – duchařů. Ne, nevěřili slovům prostřednic, že do měsíce, do roka bude konec hrozné noci, ale přesto chodili na vánoční zasedání. I dospělí mají rádi smutnou pohádku s radostným koncem. Ani veselá koleda si nenašla cestu k štědrovečernímu stolu. Jen přebolestně tklivá melodie písně „Chaloupky pod horami, co se to stalo s vámi...“ se zrovna svíjela pod nízkými povaly chalup.

Ale pak se horák vzpamatoval z hrozného úderu. Našel cestu k sousedovi, našel cestu do sousední vsi, sjednal spojení i s vesnicemi, které nebyly zabrány do Sudet. Vztahy a svazky, které odedávna horáky spojovaly, se proměnily v ocelová lana. Horáci se ve dvacátém století proti vši historické zákonitosti změnili v kmen se všemi kladnými vlastnostmi starých slovanských kmenů. Se vzájemnou láskou a úctou jednotlivce k celku a celku k jednotlivci, s vědomím odpovědnosti každého ke každému, aby se nikde nedostávalo chleba, otopu a šatstva, aby smutek i radost byly rozděleny všem členům občiny rovným dílem, aby raněný byl včas ošetřen a zdravý převzal jeho zbraň. Jako jezeň napadený pominutým psem se horáci stočili do hutného klubička a naježili ostny na všechny strany.

Tenkrát, o vánocích 1940, jsem se přesvědčil, jak je krásné mít domov na horách. Silnice vedoucí z Jilemnice k Benecku byla v Hrabačově přetata širokou závorou – rampou a u ní cenili zlaté zuby dva grenáci. Tudy se domů nedostanu. A zítra je Štědrý den. Rozpačitě a smutně jsem se vracel k Jilemnici. V chalupách se už rozsvěcovala světla, leckde se už třpytí skleněná koule na stromcích a člověk je bez domova jako psanec.

„Dobřej večír! Kohopak hledáte?“ Konec otázky se zatřepotal hodně vysoko, jak se ptají lidé od horního toku Jizerky.

„Dobřího čloujeka hledám, kerej by mě převed přes hranici,“ povídám také nářečím. Ten človíček s dobrotivou červenou tváří si získal mou důvěru a já jeho taky.

„A kerejpak vy ste, že sem tak smělejš?“ – „Z Benecka, ten a ten, toho a toho vňuk, toho a toho strejce synovec.“ – „Aha, tak já už vím. Pod’ se mnou.“ Znalost nářečí byla mou legimitací. UVěřil mi a na důkaz toho začal hned tykat. Přijal mě do svého kmene. Přešli jsme pěšinkami mezi chalupami, sádkem, houštinkou, silnici a za chvíli jsem byl hezký kus cesty nad ordnéřskou rampou.

„Tak ti pěkně děkuju, cestu dál znám.“ – „Rádo se stalo. Eště si dej pozor na štěpanký četníky, sou to všiváci. Jenže tejdě voni už asi chrápou.“

Nechrápali. Na horním konci jsem proti bílé stráni zahlédl obrysy chlapa v uniformě. Vběhl jsem do nejbližší chalupy. „Du bez propustky na Benecko a moh sem se srazit s četníkem.“

„Slíkní kabát a čepici a zalez do kvelbu!“ Poslechl jsem jako na vojně. Hospodář si kabát navlekl, podupával, jako by přišel zvenčí. Divadlo pro četníka. Když žandarm přešel dolů kolem oken, pokračoval jsem v cestě ke Lhotě.

Prožil jsem vánoce prosáklé vůní českých Krkonoš. Kmen otevřel staré studnice, aby z nich čerpal živou vodu. Ožily staré zvyky, už desetiletí pozapomenuté. Zahlaholily písničky jesličkářů, babičky učily mladé, jak se tančí švec, jak břitva. Přišli sousedi a kamarádi na pobyt, rozkvetly voničky horáckého humoru.

„Tak tejdě máme misto starosty byrgermajstra.“ – „To já sem přečkal i tyfus.“

„Byli sme taky u německejch vodvodu.“ – „Jo, jo, s věrmachtem to de s kopce.“

„Do privátníckho pokoju nám sem nasterkaj Němce z velkejch měst.“ – „Chvíli se dá vyderžet i pod vodou.“

„A do hotelů přide hitlerjugend, to sou kluci s kullama, co porád řvou a pochoduju.“

„Na halický frontě se mně chytli vši. Zrouna jako pecky. I do masa se zažraly, merchy jenny. A přec mě nesežraly.“

„Jo, tulle se stekal obecni posluha Vykvetlik, kdo urazil toho ukazatele cesty do Křižlic.“
„Jo to byl ukazatel? A my si porát lámali hlavy a jazyky, co to muže bejt. KSCHISCHLITZ ?“
Jenže tohle už nebyl ten dobrácký humor horáků, jak ho známe z dřívějšíka.

To byl humor zákopový, protože kmen byl v boji a měl už první mrtvé a zajaté. Patřila mezi ně skupina odbojářů z Jilemnice, mezi nimi i benecký učitel Toník Bedrník. A brzy přibyl i hrdina Josef Hrubý, který už v roce 1939 rozvinul širokou ilegální práci v úseku Vrchlabí – Liberec podle příkazu ilegálního ústředního výboru komunistů.

Vánoční přehlídka bojiště na horách ukázala v letech 1941 a 1942, že boj nabývá na úpornosti. Vrchlabská věznice se plnila, transporty zatčených horáků odtud směřovaly do Prahy na Pankrác, do Ebrachu, do Gollnova a mnohý z nich skončil v Plötzensee touž sekýrou, kterou byl zkrácen život Fučíkův.

Mnoho kamarádů bylo nasazeno daleko v Říši na odklizení trosek po bombardování, ale kmen na svém území žil dál svými tradicemi, přiváděl na svět nové děti, pohřbíval své mrtvé. Byl tak zdravý svou životností, že se mu fašisti neodvážili sáhnout na české školy a v letech, kdy jejich křídla sahala nejdále na západ i na východ.

Zato vánoční návrat roku 1943 byl návratem na bojiště, na němž nepřítel měl už jen jeden bojový sled a žádné zálohy. Krkonoše byly zaplaveny uprchlíky z vybombardovaného Berlína a Porýní a křiklavými kluky z hitlerjugendu. To už nebyl národ, to už byla jen podivná etnografická masa, která místo ideologie znala pouze jen fýrer to chce, fýrer to zařídí. Němci poznali, že po prohrané bitvě na Volze se pro ně od východu začíná rudě stmívat. Ten fýrer to už nebyla naděje. To už bylo spíše alibi. Proto mnozí ti „národní hosté“ z rajchu počali projevovat snahu po sblížení s místními Čechy. Vzpomínám na manžele z Berlína, bydleli u mých rodičů, jak mě několikrát zvali na poslech Moskvy a Londýna, mají prý nesmírně výkonný přijímač. Snad to mysleli upřímně. Ale čeští horáci nevěřili. Pro ně byl modelem němce místní sudeťák, zrádný a bezohledný skopčák, seebohmovec, řekli bychom dnes. Pro něho se nevěřilo ani těm lepším.

V archivu vrchlabského landrátu se našel po osvobození obsáhlý spis o provokační činnosti Čechů na Benecku a ve Štěpanicích o Štědrém večeru roku 1943 při provozování velké pastorální mše. Byl jsem se na ni taky podívat. To nebyla provokace. V roce 1943 pro české horáky už němci vlastně neexistovali. Ta mše, to bylo jen velké kmenové shromáždění, přehlídka síly vítězných rodů. Na kruchtě, v lodi, před kostelem i mezi hroby, všude černo lidu. Katolíci, evangelíci, duchaři, bezvěrci a všichni s kopců kolem dokola přišli na Rybovu mši. Nikdy předtím a nikdy potom jsem na půlnoční nebyl. Ale to není ten hlavní důvod, proč obraz té chvíle posud tak jasně vidím před sebou. Ta jednota, to vědomí kmenové pospolitosti mě tenkrát strhlo.

„To by bylo, abysme tenle blbej čas eště rok, nejvejš dva nevyderžali“, povídal mi cestou zasněženým Houštím domů starý soused. „Támle Lužický Serbové v tom sou staletí a jak se derže.“

Návrat roku 1944. Poslední Vánoce pod skobovým křížem. Jen několik charakterizujících obrázků: Ladík z Podhájku sousedil rolemi a lesíkem s německým byrgermajstrem. Ladík byl Čech jako bukové poleno. Jistě dosti důvodů, aby spolu už hezkou řádku let neztratili

slova. O vánocích se spolu potkali. Ladík nesmírně obřadně smekl klobouk, nosíval ho vždy až na nose a nesmekl by nikdy ani před císařem pánem, a zahlaholil: „Šťasný a veselý vánoce přeju, pane byrgermajste. A hlauně veselej novej rok. Jo, takovýho čloujeka si jeden musí vážit,“ doložil, když vztekem rudý byrgermajster zašel, „už dlouho nebude“.

Taky jsem zaskočil k tetě pod Houšť. Je to hezky poodlehlá samota mezi Štěpanicemi a Be-neckem. Teta právě vařila polévku. To byl hrnec! A co hrnec, kotel! „Jako pro regiment“, povídám, aby řeč nestála. Teta se jen vesele zasmála.

„Bodejť by toho tolik nevařila“, řekla mi doma maminka. „Je u nich po mnoho měsíců skovanejch pět hochů, co utekli z práce v rajchu. A co jich je jinde! A taky ruský zajatci. A Angličani. Až přijde čas a až se to všechno vyrojí, to bude veselo!“

A nakonec jsem byl také při takové menší kmenové poradě. Nejdříve se rokovalo o tom, kam se dá obecní knihovna, až tohle všechno vezme čert. Zatím ještě byla v úzkých bednách, kterými byla nesmírně důmyslně vyložena střecha mezi krovky Martinovy boudy. Pak byla na pořadu jednání o úpravě letního cvičiště a přírodního divadla, letos je už budeme potřebovat, až to letos praskne, a nakonec se řešilo zásobování sovětských zajatců nasazených ve Vrchlabí u stavitelské firmy. Benečtí tesaři a zedníci jim ze svých skromňoučkových zásob donášeli chléb a to ostatní, ale zajatců mnoho a českých dělníků málo. Proto kmenová rada rozhodla, že musí přispívat i ostatní lidé z vesnice. A ti to rádi učinili, i když leckde na půdě skrývali další nedovolené stravníky. Jo, kdyby tak byrgermajster věděl! Ale možná, že mu už taky bylo úzko. Dokonce hůře, než těm zajatcům, k nimž se blížilo dvojí jaro roku 1945.

Možná, že cesta na hory o vánocích je dnes balada. Ale tenkrát to byla cesta za hrdinským zpěvem.

Jak vychovávat děti?

Vědění řízené láskou

Miloslav Rychlovský

Na čem má spočívat poměr vychovatele k dítěti: na kamarádství, nebo na mocenské autoritě? Správná výchova může přijmout stanovisko anglického pedagogického myslitele Bertranda Russela: vědění řízené láskou. S první stránkou, vychovatelským věděním, seznamuje celá tato knížka. V této kapitole povím několik slov o druhé stránce, o lásce.

Láska si nesmí dělat špatnou reklamu. Dělal by ji, kdybychom příliš dávali najevo, že o lásku dítěte stojíme. Bohužel mnozí rodiče se dopouštějí této chyby. To vede ke slabosti a podmanění rodičů dětmi, že se nedovedou vzepřít ani nejhorším jejich zlovykům, bijí-li na př. služku, babičku, rozhazují-li jídlo po zemi a pod. Co řeknete takovému rodině? Pětiletý hoch si poručí k večeři párky. Když je dostane, chce šunku, potom dort, pak zase něco jiného, aniž by se kromě sladkostí čeho dotkl. Ale i dort rozmaže po talíři a po stole a nechá. Z toho je pak zkažený žaludek a nemoc. Doktor poručí nechat vyhladovět. Matka se konečně k tomu odhodlá, ale babička mu strčí do postele buchtu. Když si s hochem nikdo nedovede poradit, přijmou mu vychovatelku. Ale všichni jí přikazují, co smí a nesmí, radí jí a mluví do každého jejího opatření. Hoch, když to vidí, po ní plive a fackuje ji, matka a babička nad tím lomí rukama. Nedovedou-li rodiče udělat pořádek, jak je potřeba, nedá

se nic jiného dělat, než dítě z toho zlobného prostředí vytrhnout a dát buď do ústavu, nebo do pořádné rodiny.

Láska nesmí být slepá sympatie, která nevidí do budoucnosti. Její cesta je leckdy cesta bolesti. Nejen že koupím dítěti někdy hračku nebo banán, ale dám je též očkovat proti záškrtu a třeba na půl roku do sádry, má-li vymknutou nohu. Taky ve škole popřeje učitel žákům co největší svobody a splní každé jejich rozumné přání, ale jde-li o práci, musí táhnout jako kůň do kopce. Je-li třeba, pošle domů podepsat nedbalý úkol. Žáci sami pak říkají: „Náš pan učitel je hodný, ale přísný.“ To je pro učitele nejlepší vysvědčení.

Láska si žádá oběti. Jsou ve škole děti chudé, sirotci, s rozvrácených rodin, nemocné a zmrzačené.

Tady má učitelova láska obtížný, ale čestný úkol. Učitelé se přimlouvají u rodičů, kteří děti přetěžují, aniž by jim popřáli odpočinku a radosti, opatřují dětem šaty, na výlet peníze, stravu, pomůcky, časopisy, starají se o příští jejich povolání atd.

Láska učí lépe rozumu než učení knihy. Ve „Vesnickém románě“ Karolíny Světlé, jak mladému čeledínu Jírovcovi vstoupila do hlavy marnivost jako mladé víno. Fintil se, chtěl kouřit, pít, seprat se o muzice. Bude-li ho matka kárat, byl připraven, že ji sjede. Matka mu však řekla: „Bože, dítě, jak ti to sluší! Kdyby se na tebe mohl podívat nebož-

tík otec, jakou by z tebe měl radost. On se chudák celý život dřel v dusném lomu, aby se na tobě dožil radosti, ale osud mu toho nedopřál!" Vzpomínka na otce hocha tak dojala, že zanechal pošetilství. V našem lidu jsou nejen hudební a básnické talenty, ale též talenty vychovatelské. To jsou případy, kdy děti říkají: „Náš táta nás nikdy nebil, a přece jsme ho poslouchali.“ Kdo učil toho tátu a tu Jírovcovu matku tak moudře jednat? Především láska. A ovšem vychovatelský talent. A čím to je, že se někdy syn s otcem pohněvá, že jich ani smrt neusmíří? Leckdy nedostatek lásky a vychovatelská neschopnost rodičů. Láska musí být trpělivá. O výchově lze říci: Trpělivost a zase trpělivost! Přibije-li švec podrážku, ví, že ji má přibitou, že je s prací hotov. To se ve výchově nikdy nedá říci, i když svůj úkol chápeme a plníme vážně. Není-li naše

práce tak pohodlná jako ševcovina, není taky tak marná jako práce Sysifova z řeckého bájesloví, jemuž bohové uložili, aby věčně vyvaloval do stráně balvan. Nepochopí-li nás dítě dnes, pochopí snad za půl roku, za rok, za dva. Nemysleme si, že existuje buď stoprocentní úspěch, nebo nic. Porozumí-li nám dnes několik žáků, po čase zase několik, je to úspěch. Je taky možné, že láska jako každá dobrá snaha bude zklamána, že se část veřejnosti obrátí nespravedlivě a s nepochopením proti nejlepšímu úmyslu těch, kteří jí prokazují tuto službu. Je-li situace taková, poznáme-li jako Goethe, že s hloupostí i bohové válčili nadarmo, i pak zachovejme klid a řekněme si s Masarykem: „Neleň, ale nerozčiluj se, neboť jsi věčný. Co nedoděláš ty, dodělají jiní.“

Pokračování

Falšování potravin za první republiky

Alice Olbrichová Ze Zpravodaje Agrobaze z března 2019

Zprávy o nekalých praktikách podvodníků s potravinami, které se dějí za zády spotřebitelů, pravidelně plní stránky tisku i vysílání televize. Nejinak tomu bylo i v minulosti, konkrétně v časech první republiky, tedy za časů předválečného Československa. Požadavky na složení a nezávadnost potravin byly tehdy přísné, to ale nepoctivce neodradilo. V dobových pramenech jsme našli dost příkladů o tehdejších podvodech s potravinami. Kdo by neměl rád čerstvý zelený hrášek. Zvláště chutný a sladký je hrášek cukrový, z něhož se pojídají nejen semena, ale konzumovat lze i celé mladé lusky. A tak obchodníci prodávali buď celé lusky, anebo nabízeli kuličky již celého vylouštěného hrachu. Před druhou světovou válkou, v časech první republiky, se pravý cukrový hrášek vozil do tehdejšího Československa už brzy na jaře například z jižní Francie a Itálie. Letní hrášek byl produktem domácí sklizně. Zato v zimních měsících o tuto pochoutku byla nouze. Tehdy se děly zázraky, o kterých spotřebitel neměl ani tušení. „Nesolidní obchodníci připravují „čerstvý“ zelený hrášek tím, že dají sušený zelený hrášek do vody, aby nabobtnal,“ popisuje tehdejší nepoctivé praktiky Potravní kodex československý z roku 1937. Takto uměle připravený „čerstvý“ zelený hrášek nepoctivci občas přibarvovali sloučeninami mědi, aby byl zelenější. Jiný trk provozovali podvodníci s rajskými jablíčky. Připomeňme, že raná rajčata se tehdy dovážela ponejvíce ze Španělska a Azorských ostrovů. V létě hradila celou potřebu domácí produkce. V zimě byla čerstvá rajská jablíčka pouze ze skleníků, ale i tak se vyskytovala velmi vzácně. Nepoctivci si i v tomto případě věděli rady. „Nesolidní obchodníci nabízejí v zimě původně v octě naložená a pak osušená rajská jablíčka za čerstvé zboží, což jest zakázáno,“ jak se dále uvádí v Potravním kodexu československém.

Kopřivy za cenu špenátu

Prodej sušené zeleniny také poskytoval příležitost, jak ošidit důvěřivého spotřebitele. Věřte nevěřte, místo špenátu mu byly podvrženy obyčejné kopřivy. I to se tu a tam stávalo, jak stojí černé na bílém v Potravním kodexu československém. Aby měla sušená zelenina lákavější vzhled a lépe se prodávala, uměle se přibarvovala solemi mědi. Jiné druhy sušené zeleniny se naopak uměle zesvětlovaly sloučeninami síry nebo jinými jedovatými bělícími činidly. Do sušené zeleniny se také přimíchávaly méněcenné druhy anebo přímo bezcenné odpadky, například zelné košťály. Jinde se sušená zelenina nebo její sušené části vydávaly za cennější, nebo dokonce cizokrajný druh. Podvádělo se i se sušeným ovocem. To se například uměle přibarvovalo dehtovými barvivy, nebo přislažovalo syntetickými sladidly. Bylo to zakazované, ale dělo se to. Častým terčem nekalých praktik byly sušené fíky. Podvodníci je poprašovali moukou, aby tím napodobili přiro-

zený výkvět krystalků cukrů na sušených plodech. V umělém poprašku se pak rychle šířili roztoči, tedy rostlinní škůdci. Mezi pravé fíky se také přimíchávaly fíky hluché. To jsou zakrnělé, malé, houževnaté až suché, často vybledlé plody, k jídlu naprosto nevhodné. Přidávat do sušeného ovoce cukr nebo jiná sladidla je zakázané i nyní. Stejně se tak nesmí k sušeným plodům přidávat další látky, byť zdravotně neškodné. Sušené fíky a datle jsou i v nynější době občas předmětem nepovolených manipulací, jak se o tom lze přesvědčit v pravidelných hlášeních Systému rychlého varování před závadnými potravinami v EU (RASFF).

Mleté bylo předem podezřelé

Nejčastějším terčem podvodníků ovšem bylo koření. Jde totiž o malé objemy zboží za vysokou cenu. Lidé si této pochutiny kupují vždy jen několik gramů, protože slouží jako přísada do pokrmů. Nejčastěji se švindlovalo s kořením mletým. „Jeho falšování, jak známo, se provádí ve velkém rozsahu, protože jednak to je výnosné, a jednak je spotřebitel nesnadno pozná,“ jak jsme si přečetli v již zmíněném Potravním kodexu československém. A tak se k soudu dostal třeba případ, kdy byly do zázvoru přimíseny pšeničné otruby a pšeničná mouka. Jindy se soud zabýval mletou paprikou, jejíž prodej byl pozastaven kvůli nápadně neobvyklému zbarvení. Laboratorními zkouškami se zjistilo, že do papriky byla přidána „ve značném množství“ kukuřičná mouka a těživec, což je minerál s názvem baryt, jinak též síran barnatý. Jde o jeden z nejtěžších minerálů na světě, ostatně název baryt pochází z řeckého slova v překladu těžký. Baryt si falšovatelé oblíbili právě proto, že uměle zvyšoval hmotnost a na koření tak více vydělávali. Baryt se těžil v Čechách i na Slovensku, a tak byl snadno dostupný.

Šafrán poprášený moukou

Vůbec nejvýnosnějším bylo falšování šafránu. Ten byl a dnes je nejvzácnějším kořením. Nadarmo se neříká, že když je něčeho málo, tak je toho jako šafránu. Co je vzácné, to je drahé. Nyní se gram šafránu prodává v Čechách za cenu okolo pěti set korun. To už se pomalu blíží ceně, za kterou se prodává gram zlata. Šafrán přidává potravinám sytě žlutou barvu. Barví tak silně, že 0,01 gramu krásně obarví tři litry vody. Proto šafrán byl a je oblíbeným kořením do polévek nebo omáček. Dodejme, že koření se získává sušením blizen šafránu setého. Jeden květ má tři blizny a ty se z něj dodnes vytrhávají ručně a poté se suší. Na gram šafránu je zapotřebí 200 až 300 blizen, které po usušení vypadají jako tenká červenohnědá vlákénka. V Evropě se šafrán pěstuje ve Španělsku a jižní Francii, největším producentem na světě je Irán. V Československu v dobách mezi dvěma světovými válkami se šafrán falšoval nejčastěji květy a květními částmi jiných rostlin, například měsíčku lékařského – také je oranžový – dále pak čnělkami kukuřice, vlčích máků nebo květními lístky pivoňky. Podvodníci si také vypomáhali uměle obarvenými kořínky póru i cibulovými slupkami. Poprašovali také šafrán moukou, cukrem nebo škrobem. Uměle také zvyšovali hmotnost drahého koření přidávkem již zmiňovaného těživce, tedy minerálu baryt. Mouka za cenu šafránu, tomu se říká byznys.

Hřebíček z obarvené kůry

Mouka se také přidávala do mletého hřebíčku. Toto aromatické koření v mletém stavu se také ředilo škrobem, kurkumou nebo drceným santalovým dřevem. Ale falšoval se i hřebíček kusový. Přimíchávaly se k němu olámané hřebíčkové stopky, kde je méně aromatických látek než v hřebíčkových hlavičkách. Množství hřebíčkových stopek nesmělo být vyšší než sedm procent. Podvodníci byli občas ještě drzejší. „Příležitostně se napodobuje uměle celý hřebíček, a to buď z hnědě barveného těsta z kůry, nebo z měkkého dřeva napuštěného silicí,“ popisuje nekalé praktiky falšovatelů Potravní kodex československý. „Triky“ se dělaly i s mletým pepřem. Velice časté byly příměsi strouhaného chleba, drcených skořápek a slupek vlašských a lískových ořechů, slupek mandlí, olivových pecek, datlových jader, ba i žaludů. Aby byl mletý pepř těžší, přidávala se k němu dřevní moučka, rašelina nebo sádra a také známý těživec – baryt. Obdobnými látkami jako pepř se falšovalo i nové koření, což jsou nedozrálé sušené plody pimentovníku pravého. Kromě toho se do mletého nového koření přimíchávaly třeba rozemleté sušené hrušky, struska z vysokých pecí nebo uhlí.

Falešná paprika z dubu

V mleté červené paprice byly z nepovolených příměsí zjišťovány například mletá dubová kůra, dřevo z doutníkových krabic, suchary, dehtová barviva i drcená cihla. Často to též byla extrahovaná, tedy již vyluhovaná a bezcenná mletá paprika. Ani kmín, což je koření běžné, neunikl pozornosti falšovatelů. Nepoctivci ho mísili s kmínem částečně nebo zcela extrahovaným, který byl podle tehdejších zvyklostí vhodný pouze ke zkrmení dobytku. – Muškátové oříšky se v obchodě většinou prodávaly vcelku, tedy nemleté, tedy vcelku. Avšak ani v tomto případě si zákazníci nemohli být jisti, zda je koupené zboží bez závad. Vyskytly se totiž umělé muškátové oříšky, které byly vyrobeny lisováním a sušením z luštěninové a pohankové mouky, hlíny nebo odpadků a zlomků pravého muškátového oříšku. Hmyzem silně rozhlodané a navrtané muškátové oříšky se prodávat nesměly, a tak dírky navrtané hmyzem nepoctivci vyplňovali tukem, moukou nebo vápnem.

Zákaz nepomohl, pomohl mikroskop

Nutno poznamenat, že s kořením, zejména mletým, se podvádělo odjakživa. V polovině 19. století se na území někdejšího Rakouska-Uherska mleté koření vůbec nesmělo prodávat, aby se těmto praktikám zabránilo. Ale ani zákaz nepomohl. Jak šel ale čas a zdokonalovalo se lidské poznání i technika, dokázali odborníci podvody lépe odhalovat. V třicátých letech dvacátého století, za časů předválečného Československa, ze kdy pochází i námi již zmiňovaný Potravní kodex, měly už dozorové úřady laboratoře s mikroskopy a přístroji pro chemické analýzy. Potravní kodex československý přesně popisuje analytické metody, jimiž byly podezřelé potraviny zkoumány, aby mohly být případné podvody odhaleny. Vyškolení odborníci tedy dokázali šlapat podvodníkům na paty. Díky tomu se nám dochovala ojedinělá svědectví o mnohdy kuriózních případech, jakým ziskuchtiví nepoctivci falšovali tehdejší potraviny. Ne, že dnes by tomu bylo jinak. Jen ty podvodnické metody jsou sofistikovanější. Ale to by bylo na jiné povídání.

Svatojakubská cesta spojí poutní místa Náchodsko – Broumovsko

Po české republice vede několik tras svatojakubské cesty. Jedna z nich nově vznikla i ve Východních Čechách. Na turistických cedulích a rozcestnících ji poznáte podle malých žlutých mušliček v modrém poli, které jsou mezinárodním symbolem poutě do Santiaga de Compostela.

„Trasy vedoucí z poutních míst Křešov a Vambeřice se potkají v Broumově a na území našeho regionu bude trasa dál pokračovat na Policii nad Metují, Hronov, Červený Kostelec, Ratibořice, Kuks, Jaroměř, Hradec Králové a dále na Pardubice, Kutnou Horu do Vlašimi, kde trasa naváže na Jihočeskou trasu pokračující dále do Rakouska a Německa,“ řekl krajský radní Pavel Hečko. Celková délka této „Východočeské trasy“ je 265 kilometrů. Cesty do poutních míst tvoří už od počátku evropské kultury významnou část historie. Jedna z nejznámějších je Svatojakubská cesta do španělského Santiaga de Compostela. Tisíce poutníků se každým rokem pokouší ujít alespoň kousek této cesty, v rozjímání najít rovnováhu, vyzkoušet si vlastní vytrvalost a načerpat novou sílu.

Například v Broumově si prohlédnete benediktinské opatství – (v 1. polovině 13. století kolonizace Broumovska vtiskne krajině jednotný ráz), klášter svatého Václava založený 1258 je přestavěn K. I. Dientzehoferem, ten se v kraji zapsal na většině barokních památek, kostel sv. Vojtěcha (kopie Turínského plátna, městskou památkovou zónu, děkanský kostel sv. Petra a Pavla, kostel sv. Václava (skupina broumovských kostelů), hřbitovní kostel Nanebevzetí Panny Marie je dřevěný ze 14. a 15. století a je nejstarší dochovaný v Čechách. V České Skalici pak zámek, školu Boženy Němcové, připomenete si prusko-rakouskou válku roku 1866 – porážku rakouské armády u Hradce Králové a mnoho dalšího na pokračující cestě.

Svatojakubská cesta Broumov–Kácov:

KRZESZOW – WAMBIERZYCE – VERNÉŘOVICE – RUPRECHTICE – BROUMOV – HVĚZDA – POLICE NAD METUJÍ – BEZDĚKOV – HRONOV – ČERVENÝ KOSTELEČ – RATIBOŘICE – ČESKÁ SKALICE – KUKS – HEŘMANICE – JAROMĚŘ – SMIŘICE – HRADEC KRÁLOVÉ – KUNĚTICKÁ HORA – PARDUBICE – POLABÍ – LABÍŠTĚ – PŘELOUČ – SEMÍN – KLADRUBY NAD LABEM – ŘEČANY NAD LABEM – ZÁBOŘÍ NAD LABEM – SV. KATEŘINA – SV. MIKULÁŠ – KAČINA – NOVÉ DVORY – JAKUB – MALÍN – SEDLEC – KUTNÁ HORA – SION – ZPRASLAVICE – KÁCOV.

Na prohlédnutí bude spousta příležitostí a časově si to vše podle zvědavosti a zdatnosti jistě za týden zvládnete.

(reh)

Fakenews mezi námi

Současný svět zdá se býti nesrozumitelným. Planeta je protkána sociálními sítěmi, jejichž prostřednictvím se na nás valí megabajty informací. Na Googlu denně položíme 3 bilióny dotazů, za minutu vyletí z našich počítačů na 200 miliónu mailů. I lidé vzdělaní, kriticky uvažující mají občas problém oddělit zrna od plev. Pokládáme si otázku spolu s Pilátem. Co je pravda?

Ještě dnes někteří věří, že Máří Magdaléna měla dítě s Ježíšem Kristem. Protože to napsal (vyfabuloval) Dan Brown v Šíře mistra Leonarda. Pokud by daný spisovatel tvrdil, že je to pravda, pak jde o hoax. Tedy ryze vymyšlenou zprávu, nemající oporu, nemající oporu v dostupných pramenech. Poťouchlý jedinec si nemusí přímo vymýšlet, ale může jen fabulovat. Stačí, abyste mu uvěřili, že rudý kalich na černém taláru husitského faráře znamená, že všichni husité jsou pijani vína, nedej Bože, alkoholici. (Vzdělanec ví, že jde o odkaz na kalich při poslední večeři Ježíše Krista.)

Pokud vám bude někdo vnucovat trvale, opakovaně, neodbytně, usilovně a nevyhnutelně, že jen černá barva je ta správná, pak jde o propagandu. A pokud mu mnozí uvěří, že černou barvu (spolu s Covidem, třeba) vymysleli v pekle ilumináti, budeme hovořit o konspirační teorii. A pokud vás někdo natolik ohromí, že mu uvěříte, že všechno od vašich zubů až po Slunce na obloze je černé jako bota, pak jste se stali obětí manipulace.

Tyto termíny jsou velmi důležité, protože právě k nim přiřazujeme jeden z nejpoužívanějších pojmů FAKE NEWS (v překladu doslova „falešné zprávy“). V podstatě jde o sousloví (nebo obrazy, kódy, znaky, symboly) coby nositele úmyslně nepravdivých nebo zavádějících informací. Někdy jsou fake news použity ve jménu dobré věci. Když se hodlali Spojenci vylodit během druhé světové války v Normandii, nechali vyrobit spoustu gumových tanků, dřevěných letadel, z lešenářských trubek svařených těžkých děl, a to vše vystavili nacistům doslova před očima nedaleko Pas-de-Calais. Podařilo se jim natolik přesvědčit šíleného Hitlera, že právě tam se shromažďuje spojenecká expediční armáda, že k Pas-de-Calais nacisté shromáždili všechny své bojeschopné divize. A Spojenci se jim zatím vylodili s armádou skutečných tanků, děl a letadel v Normandii. To je ukázka typického fake news.

Poněkud temným způsobem užívaly fake news totalitní režimy. Když estébáci chtěli zaútočit na církve, vybrali si katolického faráře Toufara a obvinili jej z toho, že zinscenoval pohyb půlmetrového křížku, který stál při jednom jeho kázání za jeho zády. Podle fantasmagorie Státní bezpečnosti nebohý farář nainstaloval primitivní zařízení typu šňůrka, pružinka, klapka, pak pomocí skrytého provázku tahal za křížek. Ten se během jeho kázání hýbal a věřící se těšili, že v jejich kostele se stal zázrak – samozřejmě protikomunistický. Ale protože muži od estébé nebyli lidmi příliš vzdělanými, zakryli „hejblátka“ (která před tím samozřejmě sami nastražili) květinami. Protože šlo o dobu adventní, každý průměrně vzdělaný katolík (ano, i jiný křesťan) věděl, že o adventu se kytičky na oltář nedávají. A už vůbec ne tak, aby překryly skoro celý kříž. Komunisté se pak velmi divili, že ačkoli pouštěli dokument o „zločinném spolčení faráře Toufara“ v Týdeníku v biografech, znalí lidé jim na jejich trik – fake news – neskočili.

Mohli bychom o fake news mluvit ještě mnoho, ale dovote mi na závěr, abych vás upozornil na několik případů, které ještě dnes (kupodivu) mnoho lidí považuje za pravdivé, i když jsou také fake news. Vězte tedy, milí přátelé, že Země opravdu není placatá. Virus HIV (AIDS) není biologická zbraň, kterou Američané prostřednictvím infikovaných kondomů záměrně nakazili miliony Afričanů. Američané nám sem opravdu neposílali mandelinku bramborovou pomocí balónků. Nikdo nevynalezl lék na homosexualitu (už proto, že to není nemoc). V Rusku neroste obilí vysoké tři metry, protesty proti prezidentu Zemanovi neplatí americká ambasáda ani George Soros, a neměl pravdu Karel Gott, když tvrdil, že za vším stojí ilumináti. Takovou moc nemají ani Židé z Protokolů sionských. Hitler ani Elvis Presley už opravdu nežijí...

Ale vyhlazovací koncentrační tábory opravdu existovaly. Autismus se nešíří očkováním, vaši mysl nelze ovládnout tím, že budete hodiny hledět do monitoru počítače. Drtivá většina muslimů opravdu nechce znásilňovat bílé evropské ženy a většina Romů opravdu pracuje. Ledovce opravdu tají a kácení deštných pralesů má skutečně negativní dopady na naše životní prostředí.

Nedejte se tedy svést těmi, které nazýváme trolly a jejich jediným cílem je, podsunou nám buď dílčí pravdivou informaci a na ni postavit lešení dalších polopravd a lží, nebo upravit váš pohled tak, abyste viděli skutečnost z jiné, tzv. alternativní strany. Je to stejné, jako když se budete dívat na krásný Sbor kněze Ambrože v Hradci Králové. Je jedno, díváte-li se směrem k hlavní bráně anebo z vrtulníku. Stále je to krásný komplex budov, jehož autorem je architekt Josef Gočár.

*Martin Chadima, farář v NO Přelouč
Z čtvrtletníku „mosty“ Královéhradecké diecéze ČČSH 3/2021, ročník V*

Zvony znějí, vyzvánějí...

V řadě vycházejících církevních periodik se stále častěji můžeme setkat s inzeráty, které nabízejí nejrůznější služby věřícím a farnostem. Na tom by jistě nebylo něco špatného. Každý, kdo chce v dnešní době pomoci při záchraně rozpadajících se kostelů a církevních objektů, zvláště, pokud tak činí z nezištných pohnutek a úmyslu křesťanské pomoci, měl by být upřímně vítán. Zneklidňující je ovšem skutečnost, že mezi inzeráty nabízejícími tyto nezištné služby se začínají objevovat i mnohé inzeráty nabízející služby „medvědí“.

Abych ospravedlnil tento poněkud silný výraz, je nutné dodat, že prvotní úmysl je mnohdy vskutku ušlechtilý, ale zásadní problém spočívá v tom, že odborná erudice a fundovanost jednotlivců nebo firem inzerujících své služby v tisku v mnoha případech nepostačuje k tomu, aby restaurátorské či jiné práce byly jimi provedeny na žádoucí úrovni a způsobem odpovídajícím významu, umělecké a historické hodnotě restaurovaného předmětu.

Snad nejvýrazněji se to projevuje v případě varhan. Patříme k zemím, kde se dochovalo velké množství cenných nástrojů – především z 18., ale i 19. století. V církevním tisku se čas

od času objevují inzeráty, v nichž „kdosi“ nabízí „zaručeně kvalitní, kvalifikované a odborné opravy a ladění varhan“. Již několikrát vyšlo najevo, že onen „kvalifikovaný“ varhanář disponuje pouze těmi nejelementárnějšími odbornými znalostmi stavby varhan a že veškeré jeho „varhanářské vybavení“ představuje toliko sada šroubováků, jedny nebo dvojce kleště a drát (v lepším případě i kousek koženky a lepidlo, které se pro varhanářské účely ovšem vůbec nehodí). Je jisté, že úspěch takového „varhanáře“ je spíše věcí náhody, ovšem za cenu nevyčíslitelných a často nenahraditelných škod na píšťalovém materiálu. Problémem varhan se již naštěstí začala zabývat Společnost pro duchovní hudbu a uměleckotechnická rada arcibiskupství, takže samozvaní „varhanáři“ si budou muset buď doplnit kvalifikaci na žádoucí úroveň, nebo podnikatelské činnosti v tomto oboru zanechat.

Ohrožené zvony

Rád bych v této souvislosti upozornil na další církevní památky, které jsou vznikajícími soukromými firmami, podnikateli a bohužel též podnikavci obzvláště ohrožené – jde o zvony! V současné době u nás působí již několik firem, které se zabývají montáží elektrických vyzváněcích systémů. Nabízejí své služby prostřednictvím inzerátů a také propagačních letáků (nutno uznat, že po výtvarné stránce na slušné úrovni, což ovšem nelze považovat za objektivní a průkazný doklad odborné fundovanosti firmy).

A je to právě montáž elektrických vyzváněcích systémů, která v současné době probíhá v mnoha kostelích zcela živelným a prakticky nekontrolovatelným způsobem. Nekontrolovatelným i co se týče úrovně a kvality provedené práce! I zde totiž platí, že kde není žalobce, není soudce. Málokdo u nás vůbec ví, jak by měl spolehlivý vyzváněcí systém, který památné zvony rozhoupává šetrně a poškozuje co nejméně, vypadat.

Několik takových systémů jsem měl možnost osobně zhlédnout u belgických a holandských firem. Musím konstatovat, že tuzemské výrobky a svérázné patenty jistých firem, které zatím ještě nebudu jmenovat, se jim podobají jen pramálo (snad jen tím, že hýbou zvonem...).

Za to uvedu již několik konkrétních odstrašujících příkladů: Snad všichni věřící vědí o klášteře premonstrátů na Strahově. Kostel Nanebevzetí Panny Marie je skutečným skvostem a chloubou vrcholně barokní architektury u nás. Na jedné z jeho dvou věží jsou zavěšeny zvony. Ovšem způsob jakým je provedena montáž elektrického vyzváněcího zařízení, budí upřímný soucit se zvony, které jsou vytloukány srdci zcela nesmyslných tvarů s nefungujícími chytači, k nimž vedou napájecí kabely volně vlající prostorem kolem houpajících se zvonů a o jejich věnce se prodírající, takže nejen bezpečnostním a požárním technikům by tento pohled nahnal „husí kůže“!

Když byla pořizována nahrávka těchto zvonů pro Český rozhlas, zjistilo se navíc, že zvon zasvěcený svatému Norbertovi je upevněn zcela nedostatečným způsobem a jen záchrakem se při pravidelném poledním vyzvánění neutrhá! Není třeba dokazovat, že toto nedbalé upevnění má na svědomí právě ona firma, která ovšem zcela bez jakékoliv kontroly a motivace ke zlepšení úrovně své práce nadále beztréstně tímto způsobem „podniká“ v českých diecézích. Dokladem jejich „kvalitní“ práce jsou mnohde již nefungující (naštěstí?) vyzváněcí systémy (například v kostelích u Panny Marie Vítězné v Praze na Malé Straně, u sv. Matěje v Praze – Dejvicích, u Panny Marie ve Lhotce...).

Naše firma to zařídí...

Jiná podobná firma z jiného konce naší republiky v době relativně velmi nedávné instalovala vyzváněcí zařízení ke čtyřem nádherným renesančním zvonům v katedrále Svatého Ducha v Hradci Králové. Protože tyto zvony byly za 400 let své existence již dosti vytlučené, bylo při instalaci vyzváněcího zařízení velmi prozíravě rozhodnuto zvony otočit, aby srdce tloukla do jiných „zdravých“ míst. Snad jedině díky tomuto rozumnému opatření žádný ze čtyř zvonů hradecké katedrály dosud nepukl! Citlivý člověk totiž musí trpět při pohledu na doslova „krvavé“ rány v místech, kam srdce nyní dopadají! Přímo šokující je zjištění, že nové vytlučení, které způsobilo elektrické vyzváněcí zařízení během několika málo let, je téměř stejné hloubky a rozsahu jako vytlučení staré, k němuž docházelo postupně ručním vyzváněním po několik staletí!

Přitom je zajímavé, co všechno tyto firmy udělají pro svoji propagaci. Jejich zástupci a zaměstnanci zcela nepokrytě lžou kněžím a správcům kostelů přímo do očí (protože neexistují protidůkazy). V jistém pražském kostele jistá firma propagovala a obhajovala svůj vyzváněcí systém argumentem, že pracuje i pro zahraničí. Jeden z jejich zaměstnanců uvedl konkrétní kostel v Rakousku, kde prý firma instalovala své vyzváněcí zařízení. Vynaložil jsem svou energii k tomu, abych přímo u duchovního správce daného kostela v Rakousku ověřil pravdivost tohoto tvrzení. Bylo mi řečeno, že nikdo v dotyčném rakouském městě tuto firmu nezná a že ani na žádném z místních kostelů nikdy nepracovala.

Z mého příspěvku se může zdát, že jsem zaujatý proti elektrickému vyzvánění. Zcela nepokrytě se přiznám k tomu, že ano, protože to, co jsem viděl na většině věží, kde jsem se s elektrickými vyzváněcími systémy setkal, mi úplně stačí.

K celému problému by bylo jistě možné vést obsáhlou diskusi, měla by se odehrávat především v kruzích, které převzaly za církevní majetek odpovědnost – uvedu alespoň již zmíněnou Společnost pro duchovní hudbu a biskupskou uměleckotechnickou radu...

Nakonec bychom se měli zamyslet nad funkcí a posláním zvonů, nad smyslem vyzvánění a tedy i nad etikou celé věci. Podle mého názoru je montáž a využívání elektrických vyzváněcích systémů problematická a diskutabilní i z hlediska náboženského!

O kráse vyzvánění

Vyzvánění na zvony je nutno chápat jako určitý způsob chvály a oslavy Boha, nikoliv jako pouhý „signál“ ke mši svaté či modlitbám. Snad proto byla zvonům dříve věnována taková péče a ze zvonařiny se postupem času stala opravdová věda (pokud je zvonařina provozována na úrovni a s úmyslem o vytvoření zvonů co nejlépe znějících).

Jedině při ručním vyzvánění může dojít k dokonalému souznění hmotného (zvonu a jeho fyzikálních vlastností) a nehmotného (lidské mysli v dané chvíli zaměřené na činnost, jejímž výsledkem je oslava Boha, pokud je tato činnost provozována s vnitřním soustředěním a uvědoměním si její pravé podstaty). Člověk, který tahá za provaz zvonu, je kromě toho nucen se zvonom cítit – přizpůsobit se jeho fyzikálním (též akustickým) vlastnostem a dalším specifikům. Též dochází k ještě užšímu sepetí výše jmenovaných složek této činnosti, jejichž výslednicí je pak opravdu krásné a svému poslání důstojné vyzvánění, stávající se tak hrou na hudební nástroj. Vyzvánění je tedy svěbytný druh duchovní hudby!

Z výše uvedeného vyplývá jediný závěr:

Elektrické vyzváněcí systémy neslouží oslavě a chvále Boha, ale naší lidské lenosti a pohodlnosti! Když v sakristii vypínačem zapneme elektrického „zvoníka“ a po pěti minutách jej opět vypneme, nemůžeme se pak divit tomu, že vlastní vyzvánění ani pořádně nevnímáme a že přestáváme chápat jeho pravý smysl, podstatu a poslání. Také proto, že naše ruce pak nezdobí puchýře a mozoly od provazu, takže postupně ztrácíme pojem o jeho ceně i ve smyslu fyzické práce spojené s duchovní sférou. Všechno bychom nejraději automatizovali, aby nás to nestálo žádné úsilí a energii. Elektrickým vyzváněním to začíná. Doufám, že se nedočkáme toho, až jednoho dne přijdu do kostela, kde bude pravidelné mešní ordinárium znít z magnetofonového pásku (protože je pořád „stejně“, tak proč se namáhat a neušetřit si „poslední zbytky svých sil“ – mimo jiné též morálních – a klidně nesesedět a nekonzumovat?).

Vždyť ono je i to zpívání tak „namáhavé“... Rád bych věřil tomu, že nebude v dohledné době v našich kostelích zrušen zákaz používání reprodukované hudby při bohoslužbách! Co je cennější – sedět a nečinně naslouchat, nebo si s upřímností ve společenství věřících zazpívat (byť třeba neuměle)? Co je cennější – stisknout v sakristii knoflík a pak se dál nerušeně věnovat všemu jinému než naslouchání zvonů, které by měly znít ke chvále Boží, nebo vylézt na věž a svým úsilím zvon ušlechtilé rozeznít?

Naslouchejte jeho hlasu

Domnívám se, že v žádném případě nemůže obstát argument o nedostatku ochotných farníků, kteří by se této ušlechtilé činnosti byli ochotni ujmout. Snad jedině v opuštěných a ve zdevastovaných místech v pohraničí, ale i tam žijí lidé! Pokud určitá část farníků pravidelně bohoslužby navštěvuje, nelze vážně brát omluvu (či spíše výmluvu), že by nikdo z nich nebyl ochoten zazvonit! Jiné je to s poledním vyzváněním, to už předpokládá určitou oběť a úvazek. Jestliže se nenajde skupinka ochotných lidí, kteří by se v této činnosti mohli i střídát, pak je to s morálkou věřících v daném místě asi dost neslavné...

Je mi jasné, že se proti mému příspěvku zdvihne též vlna kritiky a možná i protestu (především ze strany firem, kterým jsem tímto článkem udělal „antireklamu“, přestože jsem je zatím ještě konkrétně nejmenoval). Možná, že se mnou bude polemizovat i řada duchovních. Všechny ty, kteří tak budou chtít učinit, chtěl bych touto cestou požádat o jedno:

Vyhleďte ve své okolí nějakou věž, kde ještě nebyly „elektrifikovány“ zvony. Vystupte na tuto věž a rozhoupejte některý ze zvonů. Naslouchejte jeho hlasu a snažte se jej „cítit“ ve svých rukách. Vyzkoušejte si, co je třeba k tomu, aby se zvon houpal co nejpravidelněji, a co se stane, když začnete „podtrhávat“, nebo jiným způsobem působit proti zvonu. Zjistíte, že zvon vám „odpoví“ a že vás přiměje k tomu, abyste „šli s ním“. Učiní to způsobem poměrně nenásilným a důstojným – tak, jako je důstojný jeho hlas a poslání. Je vůbec možný dialog mezi zvonem a jakýmsi elektrickým monstrem?

Chvilí zvoňte. Až dozvoníte, nespěchejte hned dolů, ale setrvejte ještě chvíli ve věži a pomodlete se v duchu (nebo i nahlas) kteroukoliv modlitbu. Pak si snažte vybavit, co jste při vyzvánění cítili a prožívali. Nebylo to krásné?

Pak si sedněte a napište kritický ohlas na můj příspěvek...

Radek Rejšek

Z Katolického týdeníku 51–52, z 20. prosince 1992

Delegace hornostěpanických hasičů předala hasičům z Moravské Nové Vsi dar 100 000 Kč na pomoc při likvidaci následků tornáda z 24. června 2021

Vánoce

Zuzka Strnádková

Vánoce k nám každoročně přicházejí s neměnnou pravidelností. Přesto, že je to každý rok, přece se na ně všichni těší – dospělí stejně jako děti. I když příprava na ně nás zaměstná daleko více, než na běžný víkend, pro rodinnou pohodu a radost dětí nám nic není zatěžko. Právě naopak. Těší nás, že se u nás rodina i návštěvy cítí dobře a společné chvíle prožijeme ve znamení spokojenosti a pohody.

Stále ještě o Štědrém dnu dodržujeme vánoční zvyky. Ráno každý dostane čaj ze saturejky a lžící vařených, nemastných krup – to aby nás celý rok nebolelo břicho. V poledne pak bílá polévka s rozinkami. Večeře o Štědrém večeru byla dříve podstatně chudší než dnes. Hlavní jídlo byl pouze hubovec, jako zákusek jablka a ořechy. Také vánočka nesměla chybět. Z cukroví jen zázvorky. Pokud se neupekly aspoň o měsíc dřív, byly tvrdé. Na stole mělo být devatero druhů potravin a sudý počet osob u stolu. Také se přidával jeden talíř navíc pro náhodného poutníka. Pod talíř se dávaly kovové peníze a rybí šupiny, pokud byl k večeři kapr. Od stolu se také dává domácímu zvířectvu a ovocným stromům. Dárky se rozbalovaly po večeři. Byly to vždy „potřebné“ věci, jen knížka byla ten nejlepší dárek. Alespoň pro mě. Další část večera byla ve znamení štědrovečerního čarování. Dívky třásly bezem, aby zjistily, z které strany přijde ženich. Také počet polínek, které bez počítání přinesou potmě z dřevníku vyvěští, jestli se během roku vdají, nebo zůstanou „sedět“. Dalším věšteckým úkonem je lití olova. Tvary, které se vytvoří bývají někdy velmi zajímavé a pokoušíme se z nich vyčíst, co na nás čeká. Ještě je tu házení střevícem. Ukáže-li špičkou ke dveřím, ještě ten rok se dívka vdá. Když do místnosti, zůstane doma.

Vůně františků a koledy se táhnou celým domem a dá se říci, že nálada všech je opravdu sváteční. Však se také každý do svátečního oblékne. Užijme si proto tento sváteční večer se svými milými v pohodě a klidu a nastávající Nový rok 2022 ve zdraví, spokojenosti, lásce a míru v naší krásné zemi.

Vánoční.

Zuzka Strnádková

Vánoce, vánoce – jak uběhl ten čas,
ani jsme se nenadáli a už jsou tady zas.
Betlém už stojí, stromeček ozdobíme,
o Štědrém večeru koledy zazpíváme.

Vánoční stromeček a vůně jehličí,
blíží se Štědrý den,
Betlém – svíčky se rozsvěcí,
v roce to jeden den.

O vánocích vzpomene
na všechny naše milé,
vzpomene, co jsme prožili,
na všechny krásné chvíle.

Prozrazená krása vnitřku nerostů

ZVIDITELNĚNÁ PRACÍ JAROSLAVA F. Z DOLNÍCH ŠTĚPANIC

KŘEMEN S KARNEOLEM

naleziště: CZ, Stará Paka – Vrchá

tvrdost: 6 – 7 (Mohse)

barva: neprůhledný, tmavohnědý
s tmavě rudou peckou

velikost: 60 × 36 mm

použití: sběratelství

užití: Karneol vás uzemní a ukotví v současné realitě. Jedná se o stabilizující kámen s vysokou energií. Výborně obnovuje vitalitu, motivaci, účinně stimuluje tvořivé schopnosti

zpracování: řezání, broušení, leštění, JF

OPÁL – OBEČNÝ

naleziště: SK, Trnava

tvrdost: 5, 5–7 (Mohse)

barva: hnědo – žluto – zelený s příměsí
kovových rud

velikost: 60 × 50 mm

použití: šperkařství

užití: Opál je citlivý kámen s jemnými vibracemi. Zpřístupňuje kosmické vědomí a probouzí duševní a dynamické tvůrčí síly

zpracování: řezání, broušení, leštění, JF

